

Szálljatok, emlékek

CSIKÓS I. ATTILA
ÖSSZEGYŰJTÖTT ÍRÁSAI

VIII

Csikós I. Attila

Szálljatok, emlékek

Csikós I. Attila összegyűjtött írásai

Sorozatszerkesztő: Petőcz Tamás

A sorozat kötetei:

- I. Tövises utakon
- II. A vén Kaszás majálisán
- III. Csak holnap lesz
- IV. Pokoli tömjén
- V. Porszemektől a csillagokig
- VI. Álmok Asszonya
- VII. Gazdátlan paripák
- VIII. Szálljatok, emlékek
- IX. Visszhang
- X. A Tókirály palotája
- XI. Emberek a Földön
- XII. Főpróba

Csikós István Attila

Szálljatok, emlékek

Csikós I. Attila összegyűjtött írásai VIII.

Petőcz Tamás, Békéscsaba, 2025

Csikós I. Attila összegyűjtött írásai VIII.
Szálljatok, emlékek

Szerkesztés, borítóterv: Petőcz Tamás

© Csikós István Attila jogutódjai, 2025

A könyv kereskedelmi forgalomba nem került, kizárólag házi használatra készült. A részben vagy egészben történő nyilvános előadása, nyomtatott vagy digitális megjelentetése, sugárzása a jogutódok írásos engedélyéhez kötött.

ISBN 978-615-6922-07-6

Előszó a sorozathoz

Egy négy évtizede lezárult, de eddig még be nem mutatott életművet tart kezében az olvasó. Csikós István Attila (1912-1983) noha rendkívül termékeny költő volt, életében nem ismerte el a szakma, nem emelte fel a nagyjaihoz, és ha ő sérelmezte is ezt, érdemes figyelembe venni, hogy az előtte feltáruló lehetőségek és a döntései egy olyan karrierutat köveztek ki, melyben nem adatott meg neki a bejárás azokba a társasági körökbe és szellemi műhelyekbe, melyek biztosították volna számára a legnagyobbakra jellemző kivételes műveltséget, a széles látókört, az inspiráló közeget és a megjelenési lehetőséget. Ugyan foglalkozott társadalmi kérdésekkel, de nem tudott sem újat mondani, sem újszerűen elmondani a már megénekelteket. A sikerek elmaradtak, figyelme ezért másfelé terelődött.

Valójában már egészen hamar érződött, hogy nem a nép költője lesz, ugyanis nem a költészet korszerű hangján szólt, emiatt nem tudta könnyen magához fogadni őt sem a szakma, sem a szélesebb olvasóközönség. Nem vált médiummá, aki önmagát félretéve korának nagy kihívásait, vagy az emberi lét általános, örökös drámáit öntötte volna alakba, és kínált volna rájuk gyógyírt. A népszerűség azért is kerülhette el, mert ami őt foglalkoztatta, az olyan megkínzott lelkivilágról tanúskodik, amit még abban az időben is kevesen éreztek a sajátjuknak. Csikóst kevésbé érdekelte a külvilág, ő inkább egy magányos költő volt, aki bent maradt önnön valójának szűk univerzumában, aki a saját „fájdalmát és örömet” dalolta el. A saját szorongással, félelemmel, csalódással teli érzélemvilága visszhangzik verseken, köteteken keresztül, mintha egy mókuserékszerű csapda fogságába ragadt volna.

Csikós karakterét saját csapdába esettségének visszhangjai igen határozottan körvonalazzák. Szinte látjuk magunk előtt az em-

bert, aki dühös a körülményei miatt; aki eleinte bizakodik, de hamarosan már semmi reménye nem marad azíránt, hogy a jövőben bármi is jobb lehet; aki később beletörődik a nincstelenségbe; aki kétségbeesetten igyekszik biztonságba helyezni magát egy nőnél; aki állandóan a kapcsolat elvesztésétől retteg; aki belefárad az állandó küzdelembe; aki ugyan áldozata az életnek, mégis – más lehetőséget nem látva – abbahagyja a menekülést, megáll, szembe fordul, és büszkén néz szembe a valójában saját maga által választott végzetével. Sebzett belső világa újra és újra arra kényszeríti, hogy létünk legalapvetőbb kérdésével foglalkozzon: már egészen fiatal korától kezdve fél szemmel mindig a mögötte tornyosuló halált figyeli. Az elmúlás gondolatának állandó, közeli jelenléte végigkíséri a munkásságát, miközben a hozzá való viszonyulása az idő során változik. Sokáig az életbe menekül előle, hajtja a nőket, kapcsolódni próbál, rendszeresen fordul az alkoholhoz is. A menekülés ellenére kérlelhetetlenül utoléri az érzés, miszerint az útja hamarosan véget ér. Később megpróbálja magához ölelni a félelmet, és szinte már emelt fővel várja a halál – minduntalan elmara-dó – érkezését. Végül ő maga megy elébe. Sorsát már az első versei is előrevetítik, s életművét követve úgy bontakozik ki előttünk, mint egy antik görög dráma tragédiája.

Csikós számára a költészet csatornaként is funkcionált, mely által könnyíteni tudott érzelem- és gondolatvilágának nyomasztó súlyán; egy csatorna, ami segítette őt napról napra tovább létezni. Munkásságának erényei pedig épp ebben állnak. Érzékeny volt, de a vele történetek nem megérintették, hanem elárasztották, és ezek az intenzív érzelmi felindulások voltak azok, melyek a műveit életre hívták. Emiatt az írásai technikai megformáltsága jellemzően nyersebb, viszont nem finomkodnak, naturalisak, őszinték, szenvedélyesek, zubognak, mélyről jönnek, mélyre céloznak. Eleven sebek. A versei ugyanígy gyakran nem megérintik, hanem megmarkolják az olvasót. Az elárasztottságon időnként sikerült

úrrá lennie: a legszebb költeményei azok közül kerülnek ki, amikben képessé vált közel engedni magához a nehéz érzéseit, mégsem váltak kezelhetetlenné. Habár a költészet egy megküzdési eszköz volt számára, ez az eszköz alkalmassá vált másra is: néha üzent vele szeretteinek, nosztalgiazott régi emlékek között, és olykor még történetmesélésre is vállalkozott – nem beszélve a színpadra írt műveiről. Művészetének gerincét azonban a fentebb részletezett érzelmi atmoszféra hatja át. Nem csak az beszédes, amiről írt, hanem az is, amiről hallgatott. A fiáról alig tesz említést: a család gondolata nem foglalkoztatta, a jövőre nem tudott gondolni, hiszen állandó menekülésben volt.

Küzdelmek mögött felsejlik egy másik nagy erénye: a szó szoros értelmébe vett átlagember szempontjából láthatjuk a történelemet. Benne látjuk – a maga őszinte valójában – a harcárokból fagyoskodó katonát, a heves szerelemben égő fiatal felnőttet, a gyárban robotoló munkást vagy az elmúló életében értéket kereső idős embert – különböző szerepekben látjuk őt, amint épp próbál eligazodni az életben. Emiatt a szubjektív, kendőzetlen írásmód miatt Csikóst talán nem túlzás naiv költőként emlegetni.

Csikós a verseit eleinte füzetekbe írta kézzel, később A/5-ös papírokra gépelte, így alakult, hogy a legtöbb költeménye épp olyan hosszú, ami egy kisalakú füzet oldalát kiteszi. Meglévő írásait 1954-ben három nagy kötetbe rendezte: *Álmok Asszonya*, *Pokoli tömjén* és *Porszemektől a csillagokig*. Négy másik kötet csatlakozott hozzájuk: 1955-ben az eposzi *Ember a Földön*, 1956-ban a verses meséit gyűjtő *A Tókirály palotája*, 1957-ben a színműveket tartalmazó *Főpróba* és a megzenésített verseit gyűjtő *Dalok szárnyán*. Ezekből valamilyen okból kimaradtak a korai versei, a novellái és számos más írása mellett – értelemszerűen – a később született versei is. A három nagy verseskötet több alkotást foglalt magába, amik szétbontásával, valamint a kimaradt munkák beemelésé-

vel kialakult a most látható tizenkét kötetes felosztás. A kritikai kiadás igényével szemben egy olyan népszerűsítő összeállítás létrehozása volt a cél, amely segíti az olvasót közel kerülni az életműhöz. Ennek érdekében az alapszöveg részesült a helyesírás korszerűsítésében, igyekezve minél többet megtartani a versíró stílusából. Ez már tartalmazza azokat a változtatásokat is, melyeket Csikós maga jelzett, de életében már nem végzett el. (Mivel a versíróval már nem lehet egyeztetni a változtatásokat, csak remélni lehet, hogy mindezt az öröksége gondozásának tekintené, s nem megrongálásának.) Mivel több kötet párhuzamosan íródott, ezért a sorrend az életrajzi kapcsolódásokra támaszkodik. A tizenkét kötet végleges sorrendje és tartalma a következőképp alakult:

I. *Tövises utakon* – a kötet első fele fogja össze Csikós legkorábbi írásait. A *Tövises utakon*t eredetileg külön füzetként kapta ajándékba a későbbi, első felesége 1931-ben. Magába foglalja a *Magyar Cserkész* folyóiratban megjelent verseit is. A másik fele a *De megfakultak a virágok*. A két kis kötet bejárja a házasságuk teljes ívét a szerelemtől kezdve a gyerekek születésén át az 1952-ben bekövetkező válásukig, de mellettük tartalmaz más, változatosabb témákból merítő költeményeket is.

II. *A vén Kaszás majálisán* – a fronton és a hadifogságban írt verseit gyűjtötte ide. Egészen megindítóak ezek az írások: telve vannak félelemmel, hazaszeretettel, honvágygal, az életről való tűnődéssel. A hazai költészet számára is különleges értéket képviselhetnek azok, amikben a második világháború lövészárkaiban megbúvó katonák lelkivilágába nyújt betekintést. Keletkezése a *Tövises utakon* és a *De megfakultak a virágok* közé datálható.

III. *Csak holnap lesz* – ez a kötet foglalkozik legkifejezettebben a társadalmi kérdésekkel. Megjelenik benne a nélkülözés világa; a vágy és a remény a társadalom nyomorgó részének felemelkedésére; várja, hogy a nincstelenek kiálljanak magukért; a szegénységért

nem az osztályharcot teszi felelőssé (verseiben igen ritkán politizál), hanem az Isten felé fogalmaz meg kritikát, amiért hagyja nyomorogni az embert.

IV. *Pokoli tömjén* – a korábbi, nyomorral szembeni lázadás, a harcos hangvétel itt már csalódásba, beletörődésbe csap át. Már nem reméli, hogy a helyzete jobbra fordul, egészen elfogadóvá válik a sorsával szemben.

V. *Porszemektől a csillagokig* – életképeket, hangulatokat tartalmaz a szegénység köréből; gondolkodik az életen, annak sivárságán, az értelmén és a halálon; valamint megjelenik az Istentől való kiábrándulás is. Ezek mellett akad pár rövid ballada és néhány nosztalgikus emlékezés, de a harmadik fejezetben találunk olyan költeményeket is, amiket a családjának, szeretteinek írt.

VI. *Álmok Asszonya* – a legnagyobb terjedelmű kötet. A versíró bevallása szerint második feleségének, Annának írta a verseket, akivel 1949-ben kezdődött a kapcsolata, noha akkor még házas volt. Verseiből süt a ragaszkodás, a testi vágy, az elhagyatottságtól való rettegés, a találkozás várása. A nő, a szerelem egyfajta megmentőként lép elő, akihez a világ elől menekül, akitől a feloldozást várja a lelki fájdalmai alól. Csikós érzelmileg nem felnőttként van jelen a kapcsolatban, hanem kiszolgáltatottként, mint egy gyermek. Nem jellemzőek az igazán könnyed, önfeledt szerelmes versek, a legtöbbet átítatja a költő szorongása, emiatt a nő alakja nem is jelenik meg a szemünk előtt, legfeljebb csak részletekben, elmosódva. A nő iránt érzett szerelme mintha egy enzim lett volna, ami katalizálta őt: a nőre gondolt, de a fájdalom került a felszínre. Későbbi munkáiban az elmúlástól való félelem egyre nagyobb erővel szűrődik át a szerelem falán. Csikós a verseivel örök emléket kívánt állítani szeretett nőjének, s műveinek kiadásával ez az emlékmű remélhetőleg teljessé is válik.

VII. *Gazdátlan paripák* – ebben a kötetben sokat gondol a kihűlő szerelemre; fájjalja, hogy szegény maradt; valamint – már 40

éves korában is – siratja az ifjúkorát és azt, hogy megöregedett. Az életben való megcsalatkozás hangulata hatja át a könyvet.

VIII. *Szálljatok, emlékek* – ezt eredetileg összefűzte az *Álmok Asszonya* kötettel. Itt már az elmúlás az úr: találgatja, melyikük megy el előbb; a saját életét elpazaroltnak tartja; érzi a végzetét, de már nem lázad és nem fél – itt már várja, készül a halálra.

IX. *Visszhang* – a nagy kötetekből kimaradt írásai és az azok után keletkezett két füzet (Visszhang és *Halottan üzenek*) alkotják, valamint azok a munkái, melyek máshova nem illettek be – legyen az vers, paródia, novella vagy dal. Ezekben már sokkal könnyedebben beszél az elmúlásról, habár néhány dolgot még mindig fájlal.

X. *A Tókirály palotája* – ez az 1956-ban befejezett kötet Csikós verses meséit tartalmazza. A könnyed, játékos versek között akadnak keményebb, inkább az idősebb korosztálynak való darabok is.

XI. *Emberek a Földön* – ez a versíró legterjedelmesebb önálló írása, az ősemberekről írt elbeszélő költeménye. Cselekményében mintha a világháborús élményei tükröződnének.

XII. *Főpróba* – a XI. kötetrel együtt indokolja, hogy miért nem „Csikós I. Attila költeményei” címet kapta a sorozat. A versíró elszakadt a lírától, és drámában is kipróbálta magát. A *Főpróbában* található öt színdarab terjedelmében és stílusában egyaránt széles palettát képvisel: akad tragédia, vígjáték és zenés mű is.

A Dalok szárnyán c. versszövegeket és (valószínűleg) kottákat tartalmazó kötet időközben sajnos elveszett, ezért ezt már nem áll módunkban megismerni. Annyi tudható a kézzel írt megjegyzésekből, hogy egy bizonyos Aradi D., egy Kiss Antal nevű fogorvos és egy Morvay vezetéknévű személy lehettek azok, akik Csikós verseihez zenét komponáltak.

A szerkesztő egyben a költő egyik dédunokája is. Nyolc év telt el kettejük halála és születése között, de ha lehetőségük is lett volna személyesen beszélni, Csikós jó eséllyel akkor sem mondta volna el neki azokat, amiket a füzeteinek bevallott. Az életmű ezért páratlan lehetőséget kínál arra, hogy az érdeklődők bensőséges betekintést nyerjenek a versíró érzelmi életének legmélyére, és meglássák, hogy a benne forrongó konfliktusokra milyen konstruktív vagy épp önsorsrontó válaszokat adott.

A sorozat elkészítésében nagy segítséget nyújtott Csikós Attila Ferenc, a költő idősebbik fia, aki a költő hagyatékát és emlékét őrizte, valamint Varga Kálmánné Csikós Csilla Katalin, a költő unokája, akinek az Attilával közösen, a szűk család számára készített magánkiadása inspirálta ezt a kiadást.

Csikós a költészetével egy írásos önarcképet alkotott, amiben azt énekelte meg, hogy milyen szenvedéssel jár a saját árnyainak szorításában élni. Az emberi létezés egy kétségkívül ritka, meggyötört, de létező változatát mutatja meg. Ha hazánk legnagyobb költőinek galériájába nem is fér be, de adni akarása, témaválasztása, őszintesége és a költészet iránti elkötelezettsége okán mégis érdemes rá, hogy neve és művészete fennmaradjon az utókor számára. Jelen könyvsorozat az ő munkássága előtt tiszteleg.

A szerkesztő

1.

Vándorbot

Vándorbot

Elindulok újra és újra
A százszor szent titkú úton.
Egyetlen hű társam kísér csak:
A tollam, mint vándorbotom.

Ha néha rossz úton is járok,
De szándékom szép és nemes.
Áldjon vagy verjen bár a szépség,
Csak az út legyen egyenes.

Sok könny hullott arra az útra,
És most is hull a könny s a vér,
De hiszem azt, hogy egyszer minden
Elfáradt vándor célhoz ér.

Még zeng a húr

Még zeng a húr, még zeng a dallam;
Szívemtől még fakadnak nóták,
De szomorúak és tépettek,
Mint késve nyíló őszirózsák.

Szívemet, ezt az öreg kertet,
Annyi vihar és bánat érte,
Hogy csaknem minden kisvirágát
Elhervasztotta és letépte.

Még zeng a húr a tépett kertben,
De messziről jönnek a hangok,
S úgy sírnak, mint a föld mélyében
Bebörtönözött kisharangok.

Új dal a régi asztalkáról

A kis korcsmai sarokasztal
Új csodával találkozott:
A régi dal felcsendült újra,
S két szív csókokkal áldozott.
Ketten egymás szemébe néztek,
Míg az idő gyorsan szaladt,
S egymást kereste két lázas kéz
Titokban az abrosz alatt.

Most is úgy volt, mint annyi sokszor:
Kevés bor és kevés beszéd.
Így építi fel két forró szív
A szerelemnek édenét.
Így volt már évszázadok óta,
S így lesz még sok évszázadig.
A kis asztalnál sok-sok ember
Mosolyog, sír és álmodik.

Mennyi álom és mennyi érzés,
Mennyi átok, mennyi ima?
Csak ti tudnátok elmesélni,
Kiskorcsmák sarki asztala.
Mennyi álom halt meg azóta,
Mennyi álom újra él?
S a kis korcsmai sarokasztal
Talán jobb is, ha nem beszél...

Szálljatok, emlékek

Szálljatok, emlékek: rózsaszínű felhők,
Elsuhanó álmok, integető kendők.

Villantsatok elém egy-egy régi képet,
Ifjúkori álmot, régi üdvösséget;

Első mosolyomat, első eszmélésem,
Első szép álmom és első ébredésem.

Hozzátok vissza az első csókok ízét,
Titkot rejtő selymet, mámorító csipkét;

Suttogó szavakat, tomboló szerelmet,
Ifjúkori erőt, ifjúkori kedvet;

Lázt, amitől égő folyam lesz a vérem,
Asszonyt, aki előtt földig olvad térdem;

Virágos pamlagot, földöntúli mámort;
Ölelő karok közt örök boldogságot.

Szálljatok, emlékek: rózsaszínű felhők,
Elsuhanó álmok, integető kendők.

Régi bánatok utcáin

Régi bánatok utcáit rovom.
Mázsás terhekkkel rakott meg az élet,
De ha rám nevet az én asszonyom:
Észre sem veszem ezt a semmiséget.

A könnyeim is dalba kezdenek,
És még a kő is himnuszot zeng előtte.
Elég nekem egyetlen mosolya,
Hogy életemet örömmel betöltse.

Régi bánatok utcáin megyek
Oda, ahol egy kicsit még szeretnek,
S a kopott kövek és a házfalak
Felragyognak, és boldogan nevetnek.

Tört szárnnyal is

Tört szárnnyal is felívelek
A Parnasszus tetejére,
S onnan fogok lefüttyülni
A kritikusok fejére.

Hol lesznek már a jámborok,
Akik fontoskodva vágtak?
Én a magasságba szököm,
Ők pedig a sírba szállnak.

Hírük sem lesz a nevüknek,
Miket oly büszkén viseltek.
Elmerülnek az időben;
Eltűnnek, mint az álszentek.

Petőfi és Ady óta
Mennyi senki-ember tűnt el,
Kik gyalázatosan bántak
Az ezerszer szent betűkkel?

Tört szárnnyal is felívelek,
Mindhiába tépnek, marnak.
Magasság a sas tanyája,
S mélyben kárognak a varjak.

Beteg csókok

Ha kupából lehetne inni
A mámort, csókot és gyönyört:
Akkor sem kaphatnék a vágytól
Közömbösséget és csömört.

Ha enyhülést hozna lázamra
Az Isten ezer angyala:
Minden angyal a csókjaimtól
Lihegne és vonaglana.

Pedig betegebb csók még nem volt
Annál, mint amit én adok;
Azoktól a csókoktól talán
Meghalnának az angyalok.

Van egy asszonyom (vagy tán angyal?),
Akit szívemből szeretek.
És nem tudom, hogy kettőnk közül
Melyikünk csókja betegebb...

Nagy csata végén

Engedjete még néhány órát,
Mit egy bűnösnek is megadnak!
Engedjete még néhány álmot
Álmodni – egy fáradt lovagnak!

Nagy csata volt. És most, hogy vége,
Kiújul, éget minden sebhely.
Tört kardomra könnyeim hullnak.
Legyetek hozzám kegyelemmel.

Engedjete még néhány órát!
Egy Álom-Asszony jöttét várom.

– És én hiszem, hogy azt az asszonyt
Még utoljára megtalálom.

Mikor az ember negyvenéves

Mikor az ember negyvenéves,
Hatalmas erők dúlnak benne,
S nekilódítják, belehajtják
Újabb és újabb küzdelembe.

Egyre vadabbul vágya élni
Megláncolva a csókos órát,
S egy új kalandért kiséprűzné
Szívének minden rossz lakóját.

Versenyt futna az ifjúsággal,
Le a völgybe és fel a hegyre,
S egy sokat ígérő mosolyért
Az ördöggel is verekedne.

Virágot, álmot, boldogságot
Ígérne, vinne asszonyának,
És talán ő is tudna hinni
Még egyszer egy asszony szavának

Földíszítené az életét
Titkolva, hogy a szíve véres,
De hiába, minden hiába,
Mikor az ember negyvenéves.

(1952.08.02.)

Töprengés

Kevés jó volt az életemben,
Olyan kevés, hogy csaknem semmi.
Ha jól megfontolom a dolgot:
Felesleges volt megszületni.

Rajtam kívül is akad bőven
Világcsúfja, világbolondja,
Ki pöffeszkedő önérzettel
Az életet végig majmolja.

Nekem kín volt e hercehurcás,
Bús napokkal foltozott élet,
Mert meggyalázták még a fényt is,
Ha véletlenül élém tévedt.

De amióta jött egy asszony,
Hogy szeressen és vigyázzon rám:
Ha lehetne, az életemet
Ezerszer is végigcsinálnám.

Itt beteg minden

Induljatok, ékes szavak;
Egy asszony vár reátok.
Az ő szívében melegebb
És jobb tanyát találtok.

Énnálam már minden beteg,
És halálosan fáradt.
Ne verjétek föl szívemben
A bús betegszobákat.

Legyen vidám az indulás,
És búcsúzzatok könnyen.
Siessetek, ne lássátok,
Ha kicsordul a könnyem.

Ó, nem a búcsút siratom,
De szívem olyan néma,
Hogy jól esik az embernek,
Ha sírni is tud néha.

Induljatok, ékes szavak;
Egy asszony vár reátok.
Az ő szívében boldogabb
És szebb tanyát találtok.

Percek helyett évek

Nem siratom meg tűnő ifjúságom,
Kopott nótáim, elfogyott borom,
Mert visszahozza életem varázsát
Az élettől kikedvelt asszonyom.

Jó tudni azt, hogy fáradt csókjaimban
Egy asszony még újabb tüzekre lel,
Akinek szívét és csókját kívánja
E vágyaitól megrabolt kebel.

Csak rövid, percnyi boldogságot kértem
Az élettől, és éveket adott,
Ó, kívánhat-e nagyobb boldogságot
Egy lélek, amely csókra szomjazott?

Nem siratom meg tűnő ifjúságom,
Kopott nótáim, elfogyott borom,
Mert megtalálok minden boldogságot,
Ha asszonyom kezét csókolhatom.

Süllyedő hajó

Nem ígértél izzó szerelmet
És fojtó csókokat, de mégis
Te tartod bennem még a lelket.

Életem süllyedő hajóját
Te óvod gyenge karjaiddal,
Ha zátonyt jeleznek a bóják.

A kormányt biztos kézzel tartod.
Bízom benned, de félek mégis,
Hogy mégsem érek soha partot.

Nem bírja már a vén dereglye,
Pedig szeretne elérkezni
Távoli, boldogabb vizekre.

Boldog vizek és boldog álom...
Asszonyom, meddig vergődünk még
E szörnyű életóceánon?

A tüzek hunynak

Lelkem tűzben fogantatott,
S egy izzó nap volt a szívem.
A vágyam: egy hatalmas máglya,
Hol elégett az életem.

Asszonyomra későn találtam:
Rossz útra vitt a tűz, a vér,
S most tűzre, napra, szívre, vágyra
Lassan, dermesztve hull a dér.

A csók: halotti pompa, mellyel
Beteg szívemet takarom.
Tüzek hunynak, és én mégis
A boldogságot akarom.

A tüzek hunynak kint is, bent is...
Az ég felé még szikra száll,
De a máglyára, szívre, vágyra
Már fekete korom szítál.

A tüzek hunynak, egyre hunynak.
Ó, mondd meg nekem, kedvesem,
A hunyni készülő tüzeknél,
Hogy mennyit ért az életem?!

Őrizd meg az álmainkat

Mindennél búsabb élet az enyém,
Hiába szándék, cél és alkalom.
A lelkem: üres, romba dőlt világ
És a szívem: egy kiégett vadon.

Még becézgetek késett álmokat,
És féltve őrzök egy asszonyszívet,
De tudom azt, hogy minden illanó,
S nem csálhatom meg negyven évemet.

Ha bús életem a sírba viszem,
És néhány derűs álmom itt hagyom;
Ugye megőrzöd őket, kedvesem?
Ugye vigyázol rájuk, asszonyom?

Láthatatlan akácvirágok

Mindenhol kivénül az ember,
S az emlékeink elmaradnak.
Mosolyt felejtő ajkainkról
Keserű sóhajok fakadnak.

Feledni kell, hogy valamikor
Vén, akácos utakon jártunk,
Mert azokról az akácfákról
Rég lehervadt minden virágunk.

Egyszer minden tavasznak vége,
És vége lesz minden szép nyárnak,
S a kedves, akácos utakon
Helyettünk idegenek járnak.

Egyszer vége lesz az életnek,
Csókoknak, vágynak, célnak, útnak,
És elnémuló szíveinkre
Láthatatlan akácok hullnak...

Mégiscsak az lesz a vége

Hát mégiscsak az lesz a vége,
Hogy zárlatot kap életünk,
S úgy ugrik el az életszíkra,
Mint áram, amit földelünk.

Idegeinknek ócska drótján
Vibráló érzés nem zizeg.
Nem lesz mennykő, mely belénk vág,
És mi sem ártunk senkinek.

Mint agyonkorhadtt villanypóznák,
A földre dőlve elnyúlunk.
Porcelán törik, huzal szakad,
S rossz lámpáinkkal kihunyunk.

Olyan gyorsan fogjuk kisütni
Szívünkbe a rosszat és jót,
Miként egyetlen érintéssel
Kattintjuk le a kapcsolót,

Hát mégiscsak ez lesz a vége
Az életnek – mert áram ez,
S vajon ki tudná megmondani,
Hogy a villám is hová lesz?

Egyszerűen

Gonosz vagyok és jó is vagyok,
De minden céltalan.
Dicsőítem és becsmérelem
A Jóistent – ha van.

S ha úgy érzem, hogy az életben
Minden haszontalan:
Félrerúgom az életemet,
S elpusztítom magam.

Vigasztaló csók

Megrezdülő pilláimon
Egyetlen csók emléke fénylik,
Hogy vigasztaljon, amikor
Kevés örömű sorsomat
Áldatlan könnyek megkísértik.

Könnyen élhetem életem
Naivul, bohón, mint egy gyermek,
Mikor valakit szeretek,
Csak érezzem egy kicsit azt,
Hogy engem is viszonszeretnek.

Nem voltam hős, bátor soha.
Ha másoknál többet is mertem:
Csak az történt, csak annyi volt,
Hogy megtaláltam a mosolyt,
Mikor egy asszonyt megszerettem.

Megrezdülő pilláimon
Egyetlen asszony csókja fénylik.
Most akarom megfejtetni
Az élet csókos titkait,
Hogy eljussak az üdvösségig.

Ha a Kaszás vígan felém int

Hiszen egyszer minden letelik,
Nem vagyok olyan dőre, vak.
Virágok sem nyílnak örökké,
Mert azok is lehullanak.

Minden veszendő. Messze szállnak
A mámorító illatok.
Szakad a húr... Megáll az óra...
Tudom, hogy én is meghalok.

Ha a Kaszás vígan felém int,
Én is vidáman intenék,
De most még nem, mert még a lelkem
Szerelmes, csókos tűzben ég.

Ma kell ölelni

Ma kell ölelni és csókolni,
Mert holnap böjti napok jönnek.
Holnap már vége vágyainknak,
A násznak és minden örömnnek.

Bolond, ki könnyelműen hagyja
A pillanatot elsuhanni.
A pillanatot, melyben lehet
Örülni, kérni, adni, kapni.

Minden más cél csak eszköz arra,
Hogy kielégüljön a vágyunk,
És boldognak higgyük magunkat,
Ha forró perceket találunk.

Minden cél szép, ha szép a szándék,
Mellyel harcolunk és remélünk,
S legszebb a csók, a szívből jött csók,
Ha valakinél célhoz érünk.

De ma kell azt a célt elérni,
Mert holnap minden célnak vége.
Holnap már fájva emlékezünk
A csókra és az ölelésre.

Jöjjetek ünnepi menetben

Jöjjetek vissza ünnepi menetben,
Messzire futott, vásott éveim.
Hozzátok élém, akiket szerettem
Az emlékezés arany szárnyain.

Én: ezüstszínű ködből nézek vissza.
Bennem a tűz már hidegen lobog,
De szeretettel várok rátok mégis,
Évek, emlékek, csókok, asszonyok.

Csak gondolat az emlékek fuvalma,
Mégis, ha jönnek angyalszárnyakon:
Beleringatom magamat a múltba,
S az életemet újra álmodom.

Jöjjetek vissza ünnepi menetben,
Boldog esztendők, aranyos napok,
S én könnyes szemmel fogom megköszönni
Azt, hogy éltem – mielőtt meghalok.

Álomszekér

Csördíts, kocsis, hadd pattogjon az ostor,
Lóduljon meg a döcögő szekér.
Nincs már idő a lassú kocogásra:
Hosszú az út és messze még a cél.

Szórjunk el mindent, amit összeszedtünk,
Amit gyűjtöttünk egy életen át:
Hazug csókokat, gőgöt, hiúságot,
Gúnyt, megvetést, dalt, hitet és imát.

Nem kell semmi a földi cifraságból,
Mikor utolsó utunkra megyünk.
Csak az asszonyom lelkét s az enyémet
Vigye az Úrhoz álomszekerünk.

Ő fűzze össze a mi lelkeinket,
Hogy ne téphesse szét semmi soha,
S az öröklétben egybeforrott lelkünk
Legyen a mennybolt legszebb csillaga.

Kérdések

Meddig zúgsz még, te lázas fej?
Meddig dobogsz még, fáradt szív?
Aki az életbe küldött:
Üzenget értem, visszahív.

Fejemben riadót dobol
A láncra fűzött gondolat,
S ha maholnap távoznom kell:
Mind rab marad, mind rab marad.

A fáradt szív is kérdezi:
„Még meddig bírjuk, Mesterem?”
És én nem tudok felelni,
Csak megcsóválom a fejem.

Most kell búcsúzni?

Alig ízleltem anyám tejét,
S alig csókoltam egy-egy némbert:
Az élet máris álljt kiáltott,
És töviskorbáccsal felém vert.

Eddig tart csak egy emberélet?
Eddig tart csak az élet sodra?
Most kell búcsúzni? Most, amikor
Rátaláltam az asszonyomra?

Várjatok még, kialvó lángok!
Tudom, a csóknak nagy az ára.
Maradt még egy-két fáradt csókom,
Hadd csókoljak még utoljára!

Hófehér paripák

Hófehér paripák
Nyomában rohanok.
Visznek a paripák
Egy bűvös fogatot.

Hófehér álmaim
Előttem lengenek.
Hófehér álmokat
Ölnek a reggelek.

Fekete köveken
Felvérzik a lábam.
Fekete árnyékok
Rohannak utánam.

Elszökik előlem
Az álom – a fehér.
Fekete árnyékok
Serege utolér.

De árvák lennénk

Én nem akarok, de talán
Mégiscsak búcsúzni kell tőled,
Ha elszakít a buta sors
Mellőled, s nem láthatlak többet.

Már most előre rettegem,
S a szívem veszettül kalimpál:
Mi lenne veled és velem,
Mikor egy nap hiába hívnál?

Úgy gondolom: te sem hiszed,
Hogy a sors elszakíthat tőled.

Ó, jaj, de árva lennék én!
Jaj, de árva lenne belőled!

Adj erőt

Lobogj, beteg életem lángja:
Borongó lelkem mécsvilága,
És adj erőt újabb csodákra.

Te: őszben jársz, én: télbe hulltam.
Te: fényben égsz, én: megvakultam,
És fojtogat, fullaszt a múltam.

Ha rád nézek, ha hozzád érek:
Kínoznak a régi miérted,
És sorvadok, hamvadok, égek.

Nem igaz, hogy harcolni mertem,
S hogy szép dalokat énekeltem;
Csak pernye-dalt szítál a lelkem.

Lobogj, beteg életem lángja,
És adj erőt – még utoljára –
Új dalokra és új csodákra!

Ha köddé válunk

Úgy követlek téged,
Mint egy bús kísértet.
Veled vagyok mindig,
De jaj, élnem félek.

Hol előtted megyek,
Hol utánad járok,
De elválaszt tőled
Valami nagy átok.

Kiestem a térből:
Se időm, se évem,
De amit akarok,
Kell, hogy azt elérjem.

Holnap köddé leszek,
Te is köddé leszel,
De az én árnyékom
Akkor sem enged el.

Ha meghalunk: te is,
Én is köddé válunk.
Csók nélkül de bús is
Lesz az elmúlásunk.

Akkor, talán akkor
– Amit most még nem mer –
Összeölelkezik
Két köddé vált ember.

Zavard el azt a rémet

Kedves, zavard el azt a rémet,
Mely mindennap ágyamhoz áll,
És úgy vigyorog, úgy mered rám,
Mint a könnyörtelen halál.

Az arcom párnáimba rejtem,
És lehunyom a szememet,
De az a rém, érzem, hogy ott áll
Az ágyamnál és rám mered.

Hiába zárom be az ajtóm
És hiába az ablakom;
Mégis bejön – mint a levegő –
A réseken s a kulcslukon.

Ha jön a hajnal: elenyészik,
S ha jön az est: nálam terem,
És éjszakáról éjszakára
Szívemre száll a félelem...

Kedves, zavard el azt a rémet,
Ki minden este rám mered,
Mert félek tőle, félek tőle:
Jaj, elvisz egyszer engemet!

Két áldott karod

Mit várhatok? Mit várjak tőled?
Ha még csókjaim akarod,
Elég, ha ölelésre nyújtod
Két áldott, forró, szép karod.

Máshol már úgysem lesz nyugalmam,
S ha csókom el is átkozod,
Nyújtsd felém forró ölelésre
Két áldott, forró, szép karod.

S ha ajkaimat dalra, csókra
Többé már te sem bírhatod,
Nyújtsd felém még egy ölelésre
Két áldott, forró, szép karod!

Sok szépet hazudtam

Sok szépet hazudtam neked,
De az időm letelt.
Talán nem is én voltam az,
Ki hozzád énekelt?

Ki fog hazudni azután,
Ha én már nem leszek?
És meg fognak-e maradni
A legszebb énekek?

Jaj, hazugság az énekünk,
S hazugság a szavunk:
Örök szerelmet ígérünk,
És aztán meghalunk.

Dalos szívem ígéretét
Meg én sem tarthatom,
Mert meghazudtol engem is
Egy buta sírhalom.

Sok szépet hazudtam neked,
Én kedves asszonyom.
Ó, bocsátsd meg, ha egy napon
Már nem hazudhatom.

Csomagold az útravalót

Egyre gyakrabban fáj a lelkem,
És napról napra több a bánat.
Múlnak az évek... Cihelődöm...
Föl kell szednem a sátorfámat.

Asszonyom, mit készíatsz az útra?
Kellene egy-két meleg holmi,
Mert hideg lesz, szörnyű hideg lesz,
Ha többé nem fogok csókolni.

Melegséggel és puhasággal
Te bélelted ki néhány évem.
Kell, hogy ez a két szép ajándék
Életen túl is elkísérjen.

Csomagold hát az útravalót,
Hogy elkészüljön idejében,
Mert minden nap fáradtabb vagyok,
És akadoz a szívverésem.

Nincs asszonycsók

Nincs asszonycsók, mely oltani tudná
A te csókod által gyújtott tüzet.
Más asszonyoknak csókjai előtt
A szívem és ajkam is jéghideg.

Láncra fűztél, és aranyos bilincs
Abroncsolódik a lelkem körül.
Egy rabság van csak, s ez a szerelem,
Aminek néha az ember örül.

De jaj, mi lesz, ha elkopik a lánc?
Ki lesz sorsom Madonnás asszonya?
Lesz-e napom és lesz-e csillagom,
Ha rám köszönt egy könnyes éjszaka?

Nincs asszonycsók, hiába int felém
Csábító csók és bűvölő mosoly,
De mit is várhat más asszonyoktól
Egy lélek, mely vérzik és haldokol?

Utánad senki nem jöhet

Utánad senki nem jöhet,
Mert örökké bennem fogsz élni.
Ki szerethetne úgy, mint te,
S ki tudna nyomdokodba lépni?

Ki nyújthat annyi szépet, jót,
Melyik asszony tud annyit adni,
Amennyit te – és akiért
Meg tudnálak téged tagadni?

Minden csókod velem marad,
Hogy szívemet tovább tüzelje,
S hogy újabb erőt adjanak
Egy nótás életküzdelemre.

Utánad senki nem jöhet...
De jaj, ki jön majd énutánam?
Ki nyeri el a szívedet,
Ha szemeim végképp lezártam?

Szép álmom lesz

Csendesülnek a szenvedélyek:
A vágyak nem égnek lobogva,
S egy hamuszínű alkonyatkor
Véget ér az élettivornya.

Tündérásszonyok selymet szőnek;
Fátyoluk lebben a kék égen,
Mikor én utolsót álmodom,
Hunyt szemekkel, némán, fehéren.

Az utolsó asszony kísérti
Jégvirágos, dermesztő álmom;
Aki visszahozta a sírból
Élve elásott boldogságom.

Szép álmom lesz. Tudom, hogy szép lesz.
Álmodom: szívről, csókról, vágyról...
Álmodom majd egy elveszített
– És egy megtalált? – boldogságról.

Életünkre köd borul

Fejünk: mázsás súly, szívünk: kóc.
Úgy ugrálunk, mint egy bohóc,
És elégünk, mint a kanóc.

Még fogva tart az életlánc,
De kopik rólunk a zománc,
És egy nap véget ér a tánc.

Ha keltének a reggelek,
Még könnyű párák lengenek,
De sűrülnek a fellegek.

A szívünk sokszor elszorul,
És átérezzük józanul,
Hogy életünkre köd borul.

Az életünk akkor lesz szent,
Ha majd a sír mélyében, lent
A szívünk végleg elpihent.

Ha te akarod

Ha te akarod, a nagy könyv bezárul.
Veled véget ér egy életregény,
S az együtt töltött kedves három évből
Nem marad más, csak néhány költemény.

Hiába járjuk külön a világot,
E juss mindenütt kísérteni fog,
És hiába csaljuk meg önmagunkat,
Mikor a szívünk egymásért dobog.

Kínlódva visszük lelkünkben a csendet,
Mert a szívünk távolról is szeret,
És nyomunkban csengve, vádolva szállnak
A szerelmünkből fakadt énekek.

Ha te akarod: legyen mégis vége,
S ha továbbmentem, ne törődj velem,
S mint holt virágszirmokat: szórd a tűzbe
Minden megmaradt, árva énekem.

Nem halok meg

Nem halok meg... Dehogy halok meg!
Nem kell aggódnod, Kedvesem.
Száz éven túl is itt marasztal
A hozzád fűző szerelem.

A fa sem szórja el gyümölcsét,
Amíg ízektől be nem telik,
Hogy hullna el hát olyan lélek,
Amely szomjazva énekelt?

Az én gyümölcsöm még nem ért meg.
Amíg dalomat hallani,
Addig ne féltsd az életemet,
Mert nem fog az lehullani.

Telve étellel, tetterővel
Buzog föl lelkemből a dal,
S neked muzsikál, neked dalol
Csodálatos hangjaival.

Nem halok meg. Dehogy halok meg!
Nem kell aggódnod, Édesem.
Melletted túlteszem magamat
Száz halálon s száz életem.

Még egy kérdés

Még egy kérdés, amit tisztázni kéne:
Hogy hová lesz lelkünk a vég után?
Vagy testünk végével mindennek vége,
Mert lélek soha nem is volt talán?

Asszonyom, te vagy a titkok tudója.
Hozzád fordulok, beszélgessünk róla,
Mert oly közeinek érzem én a véget,
Hogy ez a kérdés egyre jobban éget.
Az asszonyokban életek fogannak
És az élet a halállal rokon.
Mi lesz velem, ha nem dobban a szívem?
Áruld el ezt a titkot, asszonyom.
Az éjszakáim lázakkal gyötörnek,
Fejemben zúgó lármák feleselnek,
S az életem: borzalmas szakadék.
Az utolsó titokról beszélgessünk.
Kevés az idő... Siessünk, siessünk,
Mert nagy léptekkel jön felém a vég.

Vagy talán jobb, ha nem beszélünk arról,
Amit az Isten is titoknak szánt,
Mert vétek az, mikor a gyarló ember
Tudásvágya ilyen leplet leránt?
Hallgass hát te is, titkoknak tudója,
Mert szívünkben sírokat hordozunk,
S a sírok titkát nem szabad föltárni,
Ezért okosabb, hogyha hallgatunk.

Minden embernek más él képzetében:
Más a pokol s a túlvilági éden.
Másképp gyűlölnék, és másképp szeretnek,
És titkokat is másképpen keresnek.
Ne tárjuk fel hát mi sem azt a titkot,
Bármit is rejtsen az utolsó óra.
Bízzuk magunkat s az utolsó titkot
Az Istenre – és ne beszéljünk róla.

Végtelen életem

Hiába tört az élet: görbe háttal
Nem aláztam meg előtte magam,
Mert jól tudom, hogy bármilyen hatalmas:
Szűkre szabott, véges határa van.

Gyarlóság lenne alkudozni véle
Annak, aki e határon túlnéz,
Mert messze lát a lélek, és mit számít,
Hogy mivé lesz a szív, a láb, a kéz?

A mindenségre ráfonódik lelkem,
És mosolyog a gyarló test felett,
Mert százszor száz alakban tovább élem
Mindenen túl is az életemet.

Hozzád szól ez a vers is

Ne gondold azt, hogy nem szeretlek:
Hozzád szól ez a vers is itt.
Hiába akarják levágni
Lelkem oroszlánkörmeit

Ha nem is zengek csókos nótát:
A dal akkor is hozzád száll,
Mert minden dalom, minden versem
Neked hódol és muzsikál.

Ne rettenj meg a furcsa hangtól,
Ne rettenjen meg a szíved:
Ha eléd küldök egy-egy rokkant
És sírós hangú éneket.

Azok is lelkemből születtek,
Azok a kis gnóm, korcs dalok.
Ők fogják elmondani neked,
Hogy nemsokára meghalok.

Ne gondold azt, hogy nem szeretlek,
S azt, hogy kihűlt már a szívem,
Mert bármit is zenéljen lantom,
De tiéd minden énekem.

Becézgetek egy gondolatot

Becézgetek egy szép gondolatot,
Mert úgy vélem, hogy túl hosszú az élet.
Hiába várok megváltó csodát,
Untatnak már a földi semmiségek.

Becézgetek egy szép gondolatot;
Körülöttem még életadó nyár van,
S én az elmúlással kacérkodom,
Mely itt kísért előttem egy pohárban.

Becézgetek egy szép gondolatot;
Búcsút sem venni, csak eltűnni csendben,
De itt marasztal az a tudat, hogy
Valaki mégis megsíratna engem.

Talán nem is éltem

Játszom,
De ha verset írok:
Nem komédiázom.

Nézzék
Életüket azok,
Kik sehogy sem éltek.

Írtam,
És most azt hiszem, hogy
Még írni sem tudtam.

Mindegy,
Amikor az ember
Csendesen odébb megy.

Végem.
Már-már azt hiszem, hogy
Talán nem is éltem.

Szóljatok, csókra hívó kürtök

Ha kibuggyan szívemből a meleg,
Ami bennem már csak néha buzog:
Csodálkozom, hogy van egy asszonyom,
S hogy valakit még szeretni tudok.

Vesztett élet és vesztett vágy után
Újra szólnak a csókra hívó kürtök.
Ballagjatok csak, rokkant vágyaim,
Amíg bénán is csók után hevültök.

Én: temetem a csókok harcosát,
De nem a földbe; készen áll a máglya.
Tűz volt a lelke, tűz az élete;
Lobogjon hát még egyszer, utoljára.

Zúgjatok, csókra hívó harsonák!
Ilyen nászágya nem volt senkinek sem.
Eméssze el a tűz a testemet,
Hiszen én mindig fáztam, dideregtem.

Ha elűznél magadtól

Ha egyszer te is elűznél magadtól,
Mert untatna a rímbe szőtt beszéd;
Rám fognád-e, hogy én vagyok a bűnös,
És én csaltam meg kettőnk édenét?

Ó, mondd, mit véthet néhány árva ének,
Amíg ajkunkon csókok tüze gyúl?
A zöld lombokat nem kell megtépázni,
Mert őszkor minden kis levél lehull.

Én sárgulok már hervadó levélként.
Add, hogy legyen még néhány szép napom,
Azután – életfámnak legszebb ágát –
Forró szívedet csendben itt hagyom.

Ne siettesd azt, ami úgy is eljön,
És ne zavard az édes álmokat,
Hiszen az álmot, szívet, csókot, vágyat
S mindent megöl egy őszi alkonyat.

Ha egyszer te is elűznél magadtól,
S az a halálos, bús alkony leszáll:
Földre hullik egy haldokló levélke,
És egy dalos szív örökre megáll.

Fantomoknak dalolok

Rémképeknek zenél most már a lantom,
Mert nem tudok több józan éneket.
Előttem lebeg ezer néma fantom,
És ijesztgetik fáradt lelkemet.

Figyelmeztetnek: jó lesz cihelődni,
S készíteni az utolsó batyut.
A fél dolgokat gyorsan befejezni,
S nem kezdeni több dalt, sem háborút.

Köd-fantomoknak zengek utoljára
Egy zokogásba csukló éneket,
Mert akkor is dalolni fog a lelkem,
Ha itt hagyom végképp az életet.

Hazámhoz és Asszonyomhoz

Most szedem ki a tarsolyomból
A végső verseket.
Az egyiket Hazámhoz írtam,
A másikat Neked.

Az egyik versem csókolja meg
A szent magyar röögöt,
Amihez szívem legelőször
Hűséget esküdött.

És mondja el, hogy esküvését
Megtartotta fia,
S e föld előtt hajlik meg most is
Lelkének zászlaja.

S a másik versem csókolja meg
Az Asszonyom szívét,
Ki szerelmével nekem adta
Az egész életét.

És mondja el, hogy úgy szerettem,
Mint még senkit soha,
S hogy ez a mámor volt szívemnek
Legszentebb mámora.

Most szedem ki a tarsolyomból
A végső verseket.
Az egyiket Hazámhoz írtam
S a másikat Neked!

Nem kell aggódnod

Nem kell félteni és aggódni,
Ha a kór birkózik velem.
Van még időm, hogy befejezzem
A legutolsó énekem.

S ha ez lenne a legutolsó
Versem, amit épp most írok:
Nem baj! A sorsom mártírsors volt,
S szépen halnak a mártírok.

Csak miattad borul rám felhő:
Mi lesz veled, ha nem leszek?
Tudnak-e méltón vigasztalni
A szívedhez írt énekek?

Nem hagyna nyugodtan pihenni
Az a gondolat és tudat,
Hogy miattam könny öntené el
Szemeidet és arcodat.

Mikor könnyed síromra hullna:
Megmozdulna a barna hant,
S a fogva tartó deszkabörtönt
Szétfeszíteném ott, alant.

A sír mélyéből visszatérnék,
Hogy fölszárítsam könnyedet,
S hogy még egyszer megköszönhessem
Hűséged és szerelmedet.

De nem kell miattam aggódnod:
Le fogom győzni én a bajt,
S életem sápadtlombú fája
Miattad még egyszer kihajt.

Sok kedves dolgot, sok szép verset
Fogsz még éntőlem hallani,
És ha az időnk letelt, együtt
Fogunk a sírba hullani.

Futhattok, évek

Most már futhattok, bomlott kedvű évek;
Az én nektáros poharam betelt.
Sokat daloltam, s most már azt sem tudom,
Hogy én voltam-e az, ki énekelt...

Volt egy nagyszerű asszonyom: egy álmom,
Akinak szebben zengtek a dalok.
Boldog voltam, hát senkinek se fájjon
Az életem és az, ha meghalok.

De úgy hulljon ki a tollam kezemből,
Hogy leírhasam még azt a nevet;
Annak a nevét, aki széppé tette
Kétségbe, könnybe fúlt életemet.

Őt csókolgassa utolsó írásom,
Őt simogassa utolsó dalom.
Tudja meg az az áldott lelkű asszony,
Hogy a sírban is róla álmodom.

Most már futhattok, bomlott kedvű évek;
Nem okozhattok több könnyet nekem,
Mert verseimmel – drága Asszonyomnak –
A boldogságom megköszönhetem.

Felejteti akarok

Még kérdezget a múltból egy-egy óra:
Mi van veled, te jókedvű gyerek?
És én dalolok – ne lássa a múltam,
Hogy szemeimből fájó könny perreg.

Félrecsapom a kalapom vidáman,
És fütyörészve lépek az úton,
S hogy mi lesz a vége e hetykeségnek?
Azt jóformán még magam sem tudom.

És hányan vannak, akik így bolyongnak
Életük útján, ahogy én megyek:
Legényesen, dalolva, fütyörészve,
Míg fáj a szívük és könnyük perreg?

Még kérdezget a múltból egy-egy óra,
De nekem már felelni nem szabad,
Mert felejteti akarom az órát,
A perceket, s az egész múltamat.

Szörnyű reggel

Jajdul az éjjel,
És koporsók döngnek.
Véresen dobban a
Szíve a földnek.
Fullasztó ködökben
Sóhajok szállnak.
Riasztó árnyékok
Nesztelen járnak.

Vésztjósuló udvara
Véres a holdnak.
Nem jön a hajnal és
Nem jön a holnap.
Korhadó deszkákban
Millió szú rág.
Végtelen éjféiben
Kongnak az órák.

Kuvikok, vámpírok
Szállnak az éjben.
Csontvázak táncolnak
Lidérces fényben.
Valami recseg és
Valami koppan
S a végzet-éjszaka
Csendje kirobban.

Harsog és zuhog és
Pörög a hajnal.
Örömmel ébredünk,
És mégis jajjal.
Szívünkben imádság,
Ajkunkon ének.
Félünk, hogy utánunk
Jönnek a rémek.

Riaszt a nappal, és
Riaszt a reggel.
Tele van az élet
Lidércsereggel.
Harcolunk könnyel és
Harcolunk vérrel...
S megint csak ránk borul
A szörnyű éjjel.

Ha időnk lejárt

Ki fogja tudni azt, hogy miként szerettünk,
Amikor egymásnak kegyosztói lettünk,
S úgy vártunk egymásra, úgy vártunk a csókra,
Mintha vágyunk soha nem teljesült volna?

Szép volt a bizalom, és szép volt a kétség,
Mikor egymás felé hajtott a merészség
Mások döbbenetét magunk alá gyűrve,
Lelkünket bedobva olthatatlan tűzbe.

Pokoli kínoknak szomjúsága égett
Ajkunkon, amikor ismeretlen végzet
Belénk oltotta és reánk parancsolta
A vágyat, s szívünket összekovácsolta.

Ki fogja tudni azt, hogy a mi szerelmünk
Annyira lángolt, hogy elégett a lelkünk,
S hogy annyira vágytunk a jóra, a szépre,
Mint bezárt rabok a szabadságra, fényre?

Szép volt ez az élet. Még akkor is szép volt,
Amikor beborult fölöttünk az égbolt.
Ha időnk lejárt és el fognak temetni:
Ezt a szép életet ne ismerje senki!

Csak azt ne kellene itt hagyni

Csak azt ne kellene itt hagyni,
Azt a be nem teljesült vágyat,
Hogy csókjaidtól jóllakottan
Hagynák el a lázak a számát.

Csak azt ne kellene itt hagyni,
Azt, amit úgy neveznek: érzés,
Mikor ölelésedre vágyva
Karjaidba űz a kísértés.

Csak azt ne kellene itt hagyni,
Amit terveztünk, szépítettünk,
Mikor a semmiből is pompás
Aranyvárakat építettünk.

Csak azt ne kellene itt hagyni,
Amit az ember akkor érez,
Amikor lángba borult vággyal
Hozzáér kedvese kezéhez.

Csak azt ne kellene itt hagyni,
Ami talán csak semmiség volt,
De többet jelentett a földnél,
S többet jelentett, mint az égbolt.

Csak azt ne kellene itt hagyni,
Ami lelkedhez fűzött engem,
De hiába, mert itt kell hagyni
Mindent, mindent – ha el kell mennem.

Utolsó ajándék

Nem búcsúfia lesz az az ajándék,
Az az utolsó, amit én adok,
Mikor az életterhét félredobva
Szemeimben a végső könny ragyog.

Művész nem alkot olyan remekművet,
Amilyent egyszer én adok neked,
S ez az ajándék utolsó szavam lesz,
Egyetlen szó csak, hogy: szerettelek.

Nagy gond

Nagy gond lesz az utolsó gondom
Ott lent, ott lent a föld alatt,
Amikor oda fognak dugni,
És minden, minden itt marad.

A muzsika, a borospohár,
A rímét szülő éjszaka,
Egy gondolat, egy kicsi szoknya,
Egy füzet és egy ceruza.

Vajon melyik fog jobban fájni,
Ha ott fekszem a föld alatt?
S vajon melyik tudná feldúlni
– Még ott is – a nyugalمامat?

Boldog lesz az

Ma még a borral is beérném,
Holnap a pezsgő is kevés lesz.
Ki fog majd segíteni rajtam,
Amikor már a zöld penész esz?

Jó, hogy már régen elporladtam,
Amikor ti még élni fogtok:
De megnyugtatlak benneteket,
Hogy egyszer ti is elporladtok.

Titeket még emlék sem hirdet,
Semmibbek lesztek, mint a pára.
De boldog lesz, aki emlékszik
Reám, s az Álmok Asszonyára.

Menni kell

Az ember tesz-vesz, rombol, alkot,
És mégis minden semmiség.
Az élet lejár, mint az óra,
Vagy mint a gyertya – csonkig ég.

Nem látja senki azt, hogy minden
Igyekvés, küzdés: hasztalan,
Mert minden ember, minden élő
Egy szakadék felé rohan.

Megtorpannak a mélység láttán,
És rémülve bámulnak le.
De menni kell, csak menni, menni...

– S lehullanak a semmibe!

Nem tudjuk még

Sokszor voltunk a temetőben.
Ó, hányszor fogunk még kimenni
Addig, amíg egy rémes napon
Majd minket is ki fognak vinni?

Melyiket előbb? Nem tudjuk még.
Csak egy biztos tudat van bennem:
Hogy mind a ketten megbocsátunk,
Ha vétkeztünk a másik ellen.

Egy rettenetes bűn az élet,
És csak a sírnál van határa.
Ott – ott, ahol a dacos szív is
A másik bűnét megbocsájtja.

Ha én leszek az, akit előbb
A temetőbe kikísérnek:
Egyetlen, legnagyobb bűnömet
Bocsátsd meg nekem, nagyon kérek.

Bocsátsd meg azt, ha eltávozom,
S az életben magadra hagylak
A gonddal, küszködéssel, könnyel...

Mert én elhagyni nem akarlak!

Még egy nagyszerű csodát várok

Még egy nagyszerű csodát várok.
Hogy mit? Én magam sem tudom.
De jön, mert kell, hogy megérkezzen,
Mielőtt sorsom itt hagyom.

Álmodtam csodákról nem egyszer,
De más csodákat keresek.
Talán, talán azt, hogy megértsék
Végre egymást az emberek.

Hogy háború ne dúljon többé,
S ne ömöljön a drága vér.
Akik csak simogatni tudnak:
Azoké legyen a babér!

Vagy talán már csodát sem várok,
S úgy fogom lehunyni szemem,
Hogy csak egy asszony lesz mellettem.

– Vagy talán, talán senki sem.

Dalok végén

Még egyszer gyűjtsd dalra lelkemet,
Lobbantsd föl bennem még egyszer a vágyat,
Hogy hozzád szóljon az utolsó ének!
– S aztán leteszem kopott nótafámat.

Itt senki sem volt dalra érdemes,
De te mindennél többet érdemeltél.
Neked adom hát dalos mesekertem,
És köszönöm, hogy királynőm lehettél.

Simogassál és fogd meg a kezem;
Lobbantsd föl bennem még egyszer a vágyat,
Hogy az utolsó dal is neked zengjen!
– S aztán leteszem kopott nótafámat.

Finálé

Firkáltam néhány huncut nótát
Egy-két vásott, bohém gyerekek,
Azoknak, akik könnyezve is
Mosolyognak és énekelnek.

Azoknak, akik szépen élni
Szándékoztak – ha nem is tudtak,
S a jóakarató szándékba
Belebuktak és elsikkadtak.

Tudom én is, hogy nehéz szerep
Az életet boldogan élni.
Kevés embernek sikerül csak,
De minden ember megkísérli.

Énbennem is megvolt a szándék,
Mert szerettem, és hinni tudtam,
De jött a szomorú finálé,
S a szerepembe belebuktam.

2.

Győztél, Élet

Sorakozzatok, gondolatok

Sorakozzatok csatasorban,
Nagyszerű, új gondolatok.
Tintás véretek felisszák
A zizegő papírlapok.

Ne féljeteK, mert akkor éltek
Igazán, ha véretek hull,
És a hangotok betölt mindent,
Hiába vagytok szótlanul.

Hirdessétek a lélek jussát:
Isten¹, Szabadság, Szerelem!
S ha majd az emberek megértik,
Tiétek lesz a győzelem!

---

¹ „Hát igen... Amikor az Isten szót leírtam, akkor még ez a fogalom túl elevenen élt az én korosztályomban!” – A versíró saját megjegyzése.

Fizess, nyomorult Élet

Nem pénzen múlanak a dolgok,
A pénz kevesebb, mint a semmi.
Hitvány Élet, nyomorult Élet,
Hát mivel akarsz kifizetni?

A számadást már megcsináltam:
Volt néhány merész, fényes álmom,
Emésztő lázam, néhány csókom,
Egy asszonyom, s az ifjúságom.

Volt néhány lázas nagy szándékom
Szép emberi dolgokat tenni:
Imádkozva², átkozva, sírva
A harangokat félreverti.

Ütések helyét simogatni,
S gyógyítani, hol sebek égnek,
És végül volt egy csalódásom,
Hogy szándékaim mit sem érnek.

Fizessél hát, nyomorult Élet!
Be van fejezve, itt a számla!
Fizess, fizess, mert nincs több időm,
Mennem kell innen nemsokára.

---

² „Eldőző bejegyzés erre is és általában a hasonló fogalmakra fennáll.” – A versíró saját megjegyzése.

Csendes gondolatok

Legendák tűntén, hitek fogytán
Vajon mi várhat még reánk,
Mikor életünk úgy szökik el,
Mint víz szökik át a szitán?

Az életünk csak gyenge harmat,
Mit semmivé csókol a nap,
És úgy tűnik el a semmiben,
Hogy még emléke sem marad.

Küzdés, féltés, családi gondok,
Háború és politika:
Idővel úgy vásik le rólunk,
Mint egy elnyűtt, öreg ruha.

Ha volt szépségre hajló vágyunk,
Vagy néhány csodás gondolat,
Talán azok is mehtagadnak,
Ha eltűnünk a föld alatt.

Legendák tűntén, hitek fogytán
Üres, kihalt lesz a szívünk,
Mégis jólesik, ha könnyezve
A múltra emlékezhetünk.

Öreg vaskút

Valahol van egy kopott udvar:
Húzó vaskúttal, mohos kővel.
Első eszmélésem tanyája,
De messze tűntél az idővel.

Régi pajtásom, öreg vaskút,
Most rád gondolok vénült fejjel:
Rajtad hintáztam, rajtad függtem
Négyéves, kicsi életemmel.

Emlékszel-e a nagy esetre,
Mikor iszapos pocsolyádban
– Anyukám nagy bosszúságára –
Cipőben áztattam a lábam?

Máskor meg féléves húgomat
Kicsi bölcsőjéből kicsentem,
És a pocsolyához cipelve
Füröszteni, mosdatni kezdtem?

Öreg vaskút, te sokat láttál,
És sok mindent tudnál mesélni.
Ó, mért nem mondtad akkor nékem,
Hogy milyen ostobaság élni?

Tegnap egy rokonodat láttam:
Egy másik vén kutat itt, Pesten.
Mohos kövek, csillogó tócsa,
S az emlékektől megremegtem.

A kút húzókáján egy gyermek
Hintázott, s vígan kacagott,
Míg egy másik a pocsolyában
– Cipőben – lábat áztatott.

Öreg vaskút, te sokat láttál,
És sok mindent tudnál mesélni.
Ugye, amíg gyermekek lesznek,
Mégis, mégis érdemes élni?

(1939)

Egy régi utcában

Végigmentem egy régi utcán.
Odahúzott egy kedves emlék,
De úgy nézett rám minden ablak,
Mintha egy vén idegen lennék.

Ismerősöm volt minden kapu,
Ismerősöm volt minden ablak.
A csillogó ablakok mögött
Most idegenek, mások laknak.

Hej, de megváltozott itt minden.
Beépültek a régi telkek,
S a barátok és ismerősök
Eltűntek innen, messze mentek.

Hiába nézem könnyes szemmel
Az utcát és a régi házat,
Nem találom meg soha többé
A legcsodásabb rózsaszálat.

Végigmentem a régi utcán,
Pedig ott nem volt mit keresnem,
S egy elfelejtett égő könnycsepp
Zokogni kezdett a szívemben...

Ma szomorú vagyok

Ma nagyon szomorú a lelkem,
Ez a parányi senki-lélek.
Valami nem várt fájdalom jön,
Amitől már előre félek.

Kriptaillatok szagát érzem,
Kísért az illat napok óta,
S a torkomat kínozza, marja
Egy könnyektől fuldokló nóta.

Gyertyafüst, tömjén, művirágok,
Sápadt arcok lengnek előttem,
S betűk villognak tompa fénnel
Hideg, merev selymekbe szóttan.

Deszkák dübörgése morajlik,
Pedig nem igaz, csak én hallom.
Tudom: lejár az én időm is,
És nemsokára meg kell halnom.

Hiába várt egy asszony³

Szívem, rohanjunk – rajta, rajta!
Csókokra vár egy asszony ajka.

Ne bambáskodjunk, és ne várjunk,
Nem lesz soha több ilyen ágyunk.

Vigyük a csókot és a vágyat,
Foglaljuk el a selymes ágyat.

Nincs a világon olyan párna,
Mint egy szerelmes asszony válla.

De csitt, szívem... Jobb lesz megállni,
És jobb lesz magányosan hálni.

Veszedelmes az asszonyféreg.
Ajkain a tűz: sárkányméreg.

Elvész az, aki hisz szavuknak.
Ó, az asszonyok mind hazudnak!

Nincs értelme az ámításnak:
A csókokat csak hagyjuk másnak!

---

³ „Nem ebbe a ciklusba való. Itt megjegyzésre: ebbe a könyvben több is akad, de egyedül csoportosítva belegabalyodtam a rendezésbe. 1975.” – A versíró saját megjegyzése. Ahol a versíró nem jelölte egyértelműen, hogy melyik kötetbe szeretné áthelyezni, azt nem helyeztem át – a szerk.

Az voltam én

Az voltam én, ki szeretni tudott
Hideg telet és meleg nyár hevét,
Tavaszi varázsát, őszi haldoklását,
Síri csendet és sikongó zenét.

Szeretni tudtam minden szeretetlent:
Irgyelt hőst, szánandó lovagot,
Toprongyos koldust, gőgös krózusokat.
De mi haszna, ha mégis meghalok?

Az voltam én, ki nagyon tud szeretni.
Szeretni poklot, földet és eget.
Szegény jámbor, csak későn vettem észre,
Hogy engem senki, senki sem szeret.

Könnyű lélekkel énekeltem

Nem kínlódva firkáltam össze
Ezer és jó néhány száz verset.
Igaz, egy egész élet ment rá
Számptalan álmatlan éj mellett.

Mindent – ami kihullt belőlem –
A bölcsőmtől magamban hordtam.
A költészetem titka ennyi:
Éltem, szerettem és csalódtam.

Talán még azt fűzhetem hozzá
– Amit nem szabad megsokallni –,
Hogy dal született abból is, ha
Arra gondoltam: meg kell halni.

Nem rágtam a ceruza végét,
Nem kínlódtam, és nem gyötrődtem:
Ha kínozták is földi dolgok,
Könnyű lélekkel énekeltem.

Kis csellengés az élet

Kis csellengések, nagy botlások
Között telik el ez az élet.
Hogy férhet el egy semmiségben
Ennyi erény és ennyi vétek?

Egy földöntúli, halk sikoltás
Az életünknel sokkal hosszabb.
Gonoszok vagyunk, de az élet
A gonoszoknál sokkal rosszabb.

Jól-rosszul, de elverjük mégis
Életünket az elmúlásig,
S kis csellengések, nagy botlás
Között helyünkbe lép egy másik.

Érdemem

Adj még egy utolsó nagy bűnt, Uram!
Hogy érezhessem: élek csakugyan,
S hogy nem csak szándék a rossz és a jó,
Hanem igazi, fogható való.

Az élet: rágódás a lényegen,
Csúszás-mászás elsikkadt tényeken,
És hiába leskődöm éberem
A veszendőbe menő édenen,
Ahol talán már egy bűn sem terem.
Hiszen a világ: egy süket verem.
Hideg falához verhetem fejem,
Mert nincsen itt semmiben értelem.
Magam-alkotta kedves képeken
Az életet könnyezve nézhetem,
Mert más a kép és más a végzetem.
Ó, életem, egyetlen életem,
Hogy száz alakban százszor élhetem,
S ha akarom, hát széjjeltéphetem.

Uram! Adj még egy végső bűnt nekem,
Hogy az legyen utolsó érdemem!

Egyre lassabban futok

Tengerek, erdők, városok!
Nem tudok semmit utolérni,
Hiába futok, rohanok.

Éhségtől, szomjúságtól űzve
Mindent, amit az élet adott:
Beledobálom gyilkos tűzbe.

Jégsivatagon, poklon át
Reménnyel telve zengem mégis
Az élet győzelmi dalát.

A szívem megnyugodva dobban.
Az életet már megismertem,
S a halállal is találkoztam.

Tengerek, erdők, városok!
Nem tudok semmit utolérni,
És egyre lassabban futok...

Csak én megyek

Áll minden a térben,
Áll minden az űrben.
Kihűlt, meghalt minden,
Amiért hevültem.

Csúfos, gúnyos volt a
Planéták járása.
Egyetlen szép volt: a
Csillagok hullása.

Most már csillag sincsen,
fekete az égbolt,
Fekete a föld is:
Csillaghullás rég volt.

Olyan a mindenség,
Mintha minden állna,
Mintha minden, minden
A halálra várna.

Dermedt minden, mintha
Már semmi sem élne.
Csak én, csak én megyek
A halál elébe.

Csömör

Minden viaskodás, harc: meddő.
Undor és csömör fojtogat.
Zokogva bandukol az élet
Elárvult ablakom alatt.

Árva ablakom rég kitártam,
Hogy egy kis fény hulljon reám,
S az álmaim mind kirepültek
Szobácskám nyitott ablakán.

Fázom. Nem adnak melegséget
Életem csacska álmai.
Rekedt vagyok. Pedig jó volna
Egy iszonyút kiáltani.

Kiáltani, hogy minden meddő,
Hogy minden, minden hasztalan!
S csak hallgatok megdermedt szívvel,
És összekoccan a fogam.

Álarc nélkül

A lárvát levetettem régen,
Mert lárva volt az életben,
Hogy könnyeztem.

Dölyfösködhethnék okkal-joggal,
Irgalmatlan bunkóval, bottal:
A robottal.

Kirobbanhatnék nagy dühödten,
Mert mikor röhögtek fölöttem:
Nem ütöttem.

Most fáradtan lüktet a vér is.
Most, most kellene ütni mégis,
Csak azért is.

A lárvát levetettem régen:
Feltártam az őszinteségem,
S végem, végem!

Siess, Élet

Mit adhatsz, Élet, és mit adtál eddig?
Tudom, hogy a lét máshol is sivár,
De mit tudsz adni, amikor a remény
Végső szikrája is ellobbant már?

Még most is járják nálunk a bolondját
Álarcos, cifra, víg farsangolók,
De fölöttük a művilágításban
A baljós végzet sötét szárnya lóg.

Lőporos hordón járják a vad táncot,
És nem törődik azzal senki sem,
Ha már a következő pillanatban
Légbe repül az egész bálterem.

Mit adhatsz, Élet? Van-e tűzszerszámod,
Amivel egy végső szikrát csiholsz?
Siess azzal az irgalmas szikrával,
Mert elkésel, és te is meglakolsz!

Kár volna

Mert durván reám gázoltatok,
Szeretném elmondani nektek,
Emberek, azt, ha elpusztulok:
Ti bűnötök, ti öltetek meg.

Nem a test halálától félek,
(Hiszen szépen tudtok temetni.)
De néhány kedves írásomat
Kár volna végképp elfeledni.

Én is csak olyan ember voltam,
Olyan egyszerű, mint a többi,
S ha verseimet por lepi be,
Akkor fogtok engem megölni.

Hagyaték

Néhányszáz vers, amit daloltam,
Utánam csak ennyi marad,
Amikor álmok nélkül fekszem,
S porrá válok a föld alatt.

Verseimet rátok testálom,
Mert hozzátok szól, emberek,
Hogy helyettem is gyűöljeteK,
S helyettem is szeressetek.

Csak ennyit tudok hagyni rátok,
Csak ennyi kincsem volt nekem,
Mert szeretve és gyűlölködve
Éltem végig az életem.

Késő

Néhány késett csók, néhány késett bankó:
Késve érkezett apró örömök.
Zúg a fejem, és furcsán ver a szívem,
Tüdőm sípol, és néha köhögök.

Alkonyra hajló életem fényében
Nem öröm már a későn jött öröm.
Sokat vártam, de most csak egyre várok:
Hogy elengedjem életbörtönöm.

Keserű ízek tolulnak a számba,
És imák helyett átkot mormolok.
Néhány késett csók, néhány késett bankó
Az én sorsomban ostoba dolog.

Tegnap még minden boldoggá tett volna,
De ma már késő... Hinni sem merek.
Csak azt tudom, hogy gonosz volt az élet,
És gonoszak voltak az emberek.

Zúg a fejem, és furcsán ver a szívem:
Nem öröm nekem többé az öröm.
Asszonyhoz, csókhoz s egyéb földi jókhoz
Úgy érzem, már-már alig van közöm.

Rendet teremtek

Öreg szívemben elrendezem
A fölhalmozott lomokat.
(Egy életen át gyűjtöttem,
És szedtem össze azokat.)

Hogy rendet teremtsék szívemben,
Arra eddig nem volt idő,
De most már nem tűr több halasztást,
Mert üzenget a temető.

Rendezgetek, pedig tudom jól,
Hogy még mielőtt meghalok:
Ki fogok szórni a szívemből
Minden összegyűjtött lomot.

Ha meghalok

Távoli, fényes csillagok,
Csak tündököljetek az égen,
Ha meghalok.

Virágok, nyiladozzatok
A kertekben és a mezőkön,
Ha meghalok.

Öleljetek, csókoljatok,
Vágyó szívű szerelmespárok,
Ha meghalok.

Galambok, turbékoljatok,
Mintha nem történt volna semmi,
Ha meghalok.

A vén Föld is tovább forog,
S nem fogja senki észrevenni,
Ha meghalok.

Az élőket kell sajnálni

Milyen jó lesz, ha már nem élek:
A holtakat senki sem bántja.
Egyformán jó ember mindenki,
Mikor a föld magába zárja.

Pedig az élők sem gonoszak,
Csak sorsuk volt mostohán mérve.
Az élőket kell sajnálni, szánni,
Kik halálra vannak ítélve.

Az élőket kell sajnálni, szánni,
Amíg élnek. De ha meghaltak,
Akkor már irigylésre méltók:
Mert mind boldogok a halottak.

Akkor már irigylésre méltók,
Ha elszállt belőlük a lélek.
A holtakat nem bántja senki;
Milyen jó lesz, ha már nem élek.

Utolér az Isten

Könnyű volt eddig elfutni előled,
Hatalmas Isten. De most mit tegyek?
Utolértél és megbüntethetsz engem,
Mert valamikor kinevettelek.

Utolértél, mert nem bírok már futni.
Félek tőled, de minden hasztalan:
A fürgelábú, füttyös hetykeségnek,
Gúnyolódásnak most már vége van.

Lassan járok, s te itt lépsz a nyomomban.
Várom, hogy lesújt méltó haragod.
Megérdemeltem. Csördítsd rajtam végig
Igazságos, mennyei ostorod.

Csak légy velem, csak maradj itt mellettem,
Te légy életem végső vigasza.
Ha most elhagynál, te futnál el tőlem:
Nem tudnálak utolérni soha!

A nyár kegyetlen

Megint nyár van. Hát ismét nyár van?
Forró, varázsos, édes nyár.
Miért van az, hogy életemre
Mégis ezüstös dér szítál?

Ó, szürkéségek szürkésége:
Hajamban csillogó ezüst:
A szív lángja semmivé válik,
S kevesebb mint a gyertyafüst.

A nyár csalóka és kegyetlen.
Hiába fény, virág meleg:
A boldogság is könnyet hint ránk
Ha a szív öreg és beteg.

Szíven szúrnak a nyári fények,
S az is fáj, ha madár dalol.
A nyárnak nem lehet örülni,
Mikor a lélek haldokol...

Utolsó találka

Egy találkára készülődöm:
Vár még az utolsó öröm.
Most készülök keresztültörni
Egy rejtélyes, bezárt körön.

Egy szűz világ – karját kitárva –
Csalogatóan integet.
Én repülnék, de fáradt lábam
Vigyázva, lassan lépeget.

Ó, jól tudom, hogy odaérek,
Ahová már rég készülök.
Nem sietek, úgy érzem mégis,
Hogy túl sebesen repülök.

Jön egy nap

Jön egy nap, mikor nem lesz csókom,
Hiába fognak csókot kérni,
S rádöbbenek a valóságra,
Hogy többé nem érdemes élni.

Egy hűvös, ködös őszi nap lesz,
És mint a halál, úgy fog jönni:
Nesztelenül és észrevétlen
Lép elém – és nem fog köszönni.

És én tudni fogom, hogy vége:
Utolsó csókom messze röppen,
S én ottmaradok dideregve
A haldokló, őszi ligetben...

Mindenki jó lesz

Egyszer majd olyan jó leszek,
Mint voltam valamikor régen,
Bölcsős életem idejében.

Jön, közeleg felém a jóság.
Mér föld-lépő csizmával lépdél,
És rám néz sugárzó szemével.

...És mindenkit elér a jóság,
Mikor a szív többé nem dobban:
Mind jók leszünk a koporsókban.

Megállt az idő

Fölöttem megállt az idő:
Nem koptatnak a lomha évek,
De közeleg a temető.
– Vagy én vagyok, ki felé lépek?

Szembeszállok a sorssal is,
De elképzelésem nem hagyom.
Én állok, és az idő visz
Egy végtelen futószalagon.

Valahol majd csak szerteszór,
Mint szél szórja szét a homokot,
S egy napon azt veszem észre,
Hogy már réges-régen nem vagyok.

Szétzilált életem

Úgy szabdalom szét az életemet,
Ahogy a szabó a szövetet szabja.
Jaj, nem tudom, hogy hová tartozik
Furcsa életem egy-egy kis darabja.

De mindegyik önálló valami:
Mindegyik külön életet merészel
Élni, s nem lehet összetoldani
Varrógéppel és semmiféle férccel.

Az én életem százfelé szalad,
És nem lehet egyetlen irányt szabni.
Vajon ki tudná az életemet
Egyetlen tömör képpé összerakni?

Érzem, tudom, hogy közeleg a perc,
És eggyé lesz életem sok darabja,
Egy csontkéz nyúlik életem fölé,
Hogy száz alakját végleg összerakja.

Vásár

Adunk, veszünk és kiabálunk.
Talmi portékánk mit sem ér;
Értéktelen holmikat hozott
Vásárra az életszekér.

Tülekedünk és marakodunk.
Ezüst csörög, bankó zizeg.
Szíveket, lelkeket kínálunk,
De az ördög sem veszi meg.

Nem lehet senkit sem becsapni:
Mindenki be van csapva már,
És kínunkban úgy ordítózunk,
Mint egy esőt jelző számár.

De egyszer véget ér a vásár,
S megáll az, aki fut, rohan,
És sápadtan egymásra nézünk:
Záróra van, záróra van!

Utolsó menyasszony

Az én menyasszonyom elindult,
S jön, jön egy rózsás fogaton.
Hófehér táltosok röpítik
Arannyal hintett utakon.

Csókjaitól a szív megdermed,
És megfagy a zuhogó vér.
Az lesz a legutolsó csókom,
Mikor az ajkunk összeér!

Az én menyasszonyom elindult,
S jön egy fekete fogaton;
Csontvázlovakkal száguld felém
Könnyekben ázó utakon.

Győztél, Élet

Győztél, Élet! Legyőztél engemet.
Hiába is lázadtam ellened.

Kezeimből a fegyverem kihullt.
Bealkonyult. Most már bealkonyult.

Ha vesztettem is, mégis hős vagyok;
A harc után könnyezni nem tudok.

Némán viselem ezernyi sebem.
Győztél, Élet, de hol a győzelem?

Győztél, Élet! De hol van a babér?
S a harc után a győzelem mit ér?

Én voltam, aki megadtam magam,
S te vagy az, aki gyáván elrohan!

Takarodó

Letelik az idő. Búgnak a kürtök.
Futva, rohanva aludni megyünk.
Cipők kopognak, bakancsok kongnak.
Nincs több időnk. Sietünk, sietünk.

Hagyjuk a munkát, hagyjuk a csókot.
Zugnak a kürtök, késni nem szabad.
Megyünk előre – bátran vagy félve –,
Megyünk, megyünk és minden itt marad.

Közeledek a temetőhöz

Közeledek a temetőhöz,
Mert gyakran gondolok anyámra,
És fájó sebet hasít rajtam
A hangos szó és durva lárma.

Párás őszt hordozok szívemben,
Csontjaim: korhadó rőzsegallyak,
Ajkamon síró szélle váltak
A csókoló tavasz-fuvalmak.

Mögöttem még kacajok csengnek;
Mögöttem még fények villognak;
De előttem – a sűrű ködben –
Hangtalan árnyak imbolyognak.

Barátkozom a gondolattal,
Hogy megtérek én is a földhöz.
Édesanyámat idézgetve
Közeledek a temetőhöz.

Mikor a nagy csend szétterül

Én: élettől megfáradt ember,
Nem kívánom, hogy zaj legyen.
Jómagam is úgy megyek innen,
Nesztelenül, lábujjhegyen.

Nem akarok senkit zavarni,
Mikor a nagy csend szétterül.
Úgy röppenek el, mint egy sóhaj:
Nyom nélkül, észrevétlenül.

Egy falevél nagyobb zörren,
Amit a szél fuvalma hajt,
De az én lelkem úgy röppen el,
Hogy nem fog ütni semmi zajt.

Én: élettől megfáradt ember,
Úgy fogok sírba hullani,
Hogy az utolsó sóhajomat
Nem fogja senki hallani.

Az írógép zenél

Kit-kat, az írógép zenél.
A lelketlen kis gépezet,
De szeretettel zenéli
A forrólelkű rímeket.

Kit-kat, az írógép kopog,
S a hangja szebb, mint a zene.
Olyan, mint egy kis zongora,
Csak énekelní kellene.

Kit-kat, az írógép zenél,
S ha minden elvégeztetett:
A szív megáll, a kéz kihűl,
S elhallgat a kis gépezet.

Őszi csóktól csókolt szívvel

Mikor elborítja a földet
A csillogó, ezüstös dér:
Szívemben könnyes mélabúval
Eszembe jut a szemfedél.

Az élőket holtaknak látom.
(Fölöttük valaki zokog.)
Kiáltanék, de úgy érzem, hogy
Már én is rég halott vagyok.
Kiáltanék vad életvággyal,
Pörbe szállva a csúf halállal,
Vagy kérném őt, ahogy lehet,
Hogy engedélyezzen számomra
Még egy csipetnyi életet...
Az ősz kegyetlen és nem árnít,
És halálos csókot lehel.
Megcsókolja a könnyezőket
És azt is, aki énekel.
Őszi csóktól csókolt szívemmel
Csodálkozva gondolkodom:
Különös, hogy volt néhány nótám,
Néhány csókom, s egy asszonyom.
Különös az, hogy most is élek,
S hogy a szívem most is dobog,
És az, hogy élni kívánkozom,
De a halálra gondolok...

Mikor elborítja a földet
A csillogó, ezüstös dér:
Szívemben csendes mélabúval
Eszembe jut a szemfedél.

Mitől féljek?

Meddig játszik az Vén Gyermekek
Ezzel a békétlen világgal?
(Mitől féljek? Én számtalanszor
Találkoztam már a Halállal.)

Bolond játék, hogy perdül, fordul,
S hogy szédeleg – kínlódva rajta –
Önmaga alkotott rémétől
A megbolondult emberfalka.

Rémüljete, bolondok! Ez már
Nem is élet és nem is játék.
(Tudjátok meg – ha nem tudnátok –,
Hogy itt a halál is ajándék.)

Tudjátok meg, hogy beteljesül
A világ és az ember sorsa,
Mert összetöri a játékát
Minden gyermek – mikor megunta.

Bolond labdáját csak pörgeti
Az a csintalan Öreg Gyermekek...
(Jöhetsz, Halál! Nem félek tőled.
Mutasd az utat, s én követlek.)

Rokkant lant

Beteg a bájos hangú lant,
Nagyon, nagyon beteg:
A sok aranyos húrból már
Rajta csak egy remeg.

Kínlódva jajdul föl a hang,
És búsan sírva száll,
Mint fészkeből kiüldözött,
Hazátlan kismadár.

Még zeng a húr, és szól a lant,
Mint égi cimbalom,
És száll a dal, a síró dal
Vergődő szárnyakon.

Még zeng a húr, és szól a lant,
Ahogy kell és szabad.
Míg egy napon az utolsó
Kis húr is elszakad.

A Pán aludni tér

Pánfurulyámon megbicsaklott
A fiatalos, üde hang.
Őszi lélekharangok zengnek:
Giling-galang, giling-galang.

A nimfák fázva dideregnek
Dérlepett fátylaik alatt,
És könnyező szemekkel nézik
Végsőt sikoltó sípomat.

A vágyak, csókok elpihennek,
A nótás Pán aludni tér.
Az őszi fákról lehullott már
Az utolsó, halott levél.

Ne sírjatok, csókos nimfáim,
Ha elnyúlok az avaron,
Mert forró csókról, ölelésről
És a tavaszról álmodom.

Lesz még tavasz! A némaságnak,
Az ősznek, télnek vége lesz,
S a Pán fölébred mély álmából,
És ismét kedves dalba kezd.

Menekülők

Menekülők a világ elől:
Kint a szabadban fojt a lárma.
Könnyen és mélyen lélekzeni
Bemenekülök kisszobámba.

Föl kell áldoznom mindenemet
Egy kis nyugalomért és csendért.
Megtagadom a gyilkos hajszát,
Ellent, barátot, asszonyt, testvért.

Engemet ők is megtagadtak:
Az első követ ők dobták rám,
Én nem akarok visszadobni,
Csak élni – észrevétlen, árván.

Aranyszálat akarok szőni
Elvonulva egy kicsi zugba,
Mint egy hernyó, s hogy mit művelek,
Senki ne lássa és ne tudja.

Ott pusztuljak el észrevétlen
Egy szobában – mindentől távol.
A nagyvilág ne tudjon rólam,
És én sem tudjak a világról.

Könyörülj rajtam, fáradt hangú ősz

Könyörülj rajtam, fáradt hangú ősz:
Dalold el nekem halotti dalod,
Mert az életem már semmit sem ér,
Szívemben minden fáj és kavarg.

Halottgyalázó kedvvel pengetem
Azt az egyetlen húrt, mely megmaradt
Egy bolond tegnap bitang hangszerén,
Amelyre annyi könny és vér tapadt.

Könyörülj rajtam, fáradt hangú ősz,
S az utolsó dalt dalold el nekem,
Hogy megbékélve pihenjen lelkem
Egy véres, könnyes álomhangszeren.

Csökken az iram

Csökken az iram,
Lassul az ész,
Fáradt a szív, és
Fáradt a kéz,
Fáradt a lélek,
Fáradt a toll,
De az én szívem
Mégis dalol.

Végzet az élet,
Végzet a dal.
Ballag a lelkem
Álmaival.
Előtte víg és
Bús zene szól,
Mert ez a szív még
Mindig dalol.

Mögöttem jön a
Vidám halál,
És engem is, ó,
Jaj, lekaszál...
Elszáll a lélek,
Megáll a toll,
És többé ez a
Szív nem dalol.

Halott vidék

Az élet újat már nem adhat,
Mert nekem az egy holt vidék,
És elnyeléssel fenyegetve
Ásít felém egy szakadék.

A kacskaringós útnak vége;
Hiába int száz délibáb:
Előttem egy fekete tábla
Tiltó szavakkal: „Netovább!”

A föld is megdermed alattam,
Ha szívemből a tűz kiég,
És én észre sem fogom venni,
Mikor elnyel a holt vidék.

Őszi zsoltár

Halk szavú ősz: előtted térdelek,
S ami szépet egy nyáron át gyűjtöttem,
Eléd szórom. Így áldozok neked
A tömjénszínű, hideg, sűrű ködben.

Nincs mosolyom: ma szomorú vagyok,
S a lelkem olyan elhagyott és árva,
Mint akinek már asszony sem akad,
Aki szerelmes csókját felkínálja.

Sárgább vagyok, mint egy holt falevél.
Halk szavú ősz, egy kis biztatást kérek,
Hogy könnyek után lesz még mosoly is,
S az életben még egy tavaszt megérek.

Félénk tücsökként cirreg a szívem.
Te megértő és hű barátom voltál.
Halk szavú ősz, ma neked áldozom:
Hozzád énekel ez az őszi zsoltár.

Alázatos imádság

Tekints reám, én Istenem,
Ím, lehajtom büszke fejem.
Nem küzdök már, nem harcolok;
Békét, nyugalmat akarok.

Reám borult egy rémes est...
Az én lelkemet is szeresd,
Mert fáradt nagyon és beteg,
S talán már nem kell senkinek.

Uram, tudom, hogy rossz vagyok.
De jaj, mi lesz, ha meghalok?
Mi lesz velem, én Istenem,
Ha nem törődsz te sem velem?

Beteg nagyon a szívem is:
Megmarta fullánk és tövis.
Ó, könyörülj, én Istenem,
Egy elpazarolt életen!

Karácsony előtt

Karácsonyi ünnepek jönnek,
Az ember ilyenkor vidám,
S arra gondol, hogy mi minden lesz
A feldíszített fenyőfán.

Engem a gyertyák érdekeltek,
És fölcsillogott a szemem,
Mikor a lángok imbolyogva
Ragyogtak a szent ünnepen.

Ilyenkor az járt az eszemben:
Gondol-e arra valaki,
Hogy hányszor fog még az életben
A fenyőn gyertyát gyújtani?

Csak a tavasz

Zörög a hálál csontos ujja:
Követeli az életet.
Az ördög is tüzeit fújja,
Hogy méltón várja lelkemet.

Még néhány őszt túl fogok élni,
Az élet bármilyen ravasz:
Fölöttem más nem tud ítélni
Csak a tavasz – csak a tavasz.

Virágszirmok fognak havazni
Mégfagyott életem felett,
– És ködbe borult szemeimből
Az örökélet kinevet.

Hol találjuk meg az irgalmat?

Nyugtalan vérem merre ránt majd,
Ha csókjaid már nem találom?
Ha rájövök, hogy a szerelmünk
Nem más, mint egy bolondos álom?

Ha aranybéklyónk összetörve,
Jajdulva hull a föld porába:
Hová röppen majd lelkeinknek
Foszlánnyá tépett, büszke álma?

Ha majd egy józanító reggel
Nem akar csókolni az ajkunk;
Hol találjuk meg az irgalmat,
Azt, ami segítene rajtunk?

Nyugtalan vérem merre ránt majd,
És téged hová visz a végzet,
Amikor szívünk utoljára
Dobogja azt, hogy: „élet, élet...”

Tavaszi fények

Mosolyognak a tavaszi fények,
Beteg szívemben kigyúl a láz.
Bimbók, virágok ringnak a szélben,
S himnuszt dalol az életvarázs.

Élni, csak élni! Száz dermedt télből
Elérni százegy boldog tavaszt.
Csókokat adni, csókokat kapni,
S megtalálni az örök vigaszt.

Minden élőben sebek sajognak,
Minden élőben valami fáj.
Kell a tavasz és kell az a csók is,
Ha valami a lelkünkbe váj.

Ragyogjatok csak, tavaszi fények,
Kacagjatok, és ragyogjatok.
Hirdessétek, hogy örök az élet,
Ha én – a véges – meg is halok.

Jönni fog egy olyan tavasz

Jönni fog egy olyan tavasz,
Amikor lesznek még virágok.
Lesz vágy is, csók is, ölelés is,
Csak hozzám nem jönnek az álmok.

Semmi különös nem lesz benne:
Olyan tavasz lesz, mint a többi,
De szívemet, ezt a vén szívet:
Százszor jobban fogja gyötörni.

Andalító, meleg tavasz lesz.
Csókolni fognak a leányok.
Csak engemet nem csókol senki,
– És elhervadnak a virágok.

Vergődő hattyú

Szárnyam leejtve egy-egy rebbenéssel
Még küszködöm, és vonszolom magam,
Mert korhadt világ: álmaim világa,
És halott tó az én hattyú-tavam.

Elfáradt lelkem rápaskol a vízre;
Örülök, ha még hangot hallatok.
De jaj, a visszhang, mely visszazáll hozzám,
Azt zúgja: holt harangot kongatok.

Szárnyam leejtve, haldokló danával,
Egy álmélettől búcsúzkodom...

Ki látja azt, mikor egy fehér hattyú
Végsőt vergődik egy halott tavon?

Fényt és meleget

Kéken kacagó nyári égről
Fényt sziporkázzon le a nap.
Csillogó, derűs vidámsággal
Borítsa el a síromat.

Kegyetlen, dermesztő hidegben
És sötétségben éltem én.
Vidítsa fel hát a síromat
Az áldott meleg és a fény.

„Kelj föl és járj!”

„Kelj föl és járj!” – hiába mondom:
Holt anyagot élesztgetek.
Hiába is remélem azt, hogy
Belé lelket lehelhetek.

Lázár nem akar talpra állni.
Úgy fekszik, mint egy holt anyag.
Körülötte megfertőz mindent
A némaság s a kriptaszag.

Még jó, hogy senki sem siratja
Kihűlt, elrejtett tetemét.
Föléje lehet borítani
A krypta súlyos fedelét.

„Kelj föl és járj!” – nem mondom többet.
Pihenjen csak az a halott.
Hisz önmagamát ébresztgetem,
És én már rég halott vagyok.

Többé nem beszélek

Nem kellett az alázatom,
És nem kellett a gőgöm.
Elkésett minden idegen
És minden ismerősöm.

Sem jó, sem rossz nem vagyok már.
A messzeségbe nézek,
És nincsen senkihez szavam:
Én többé nem beszélek.

A tollamat is eltöröm,
Mert minden téma szétfolyt.
Az életből s mindenből
Elég volt már – elég volt!

Utolsó csalódás

Szépen gyalázott meg az élet
Asszonnyal, sikertelenséggel.
Különös ajándék a sorsunk,
Más, mint amit az ember képzel.

Valahogyan úgy van megírva
Egy titokzatos bibliában,
Hogy elsikkadjanak a dolgok,
Mint az árnyak az éjszakában.

Úgy vagyok, mint a legtöbb ember,
Aki tűr, szenved, küzd és harcol,
És az álmok kincsestárából
Mégfoghatatlan semmit markol.

Minden csalódást elfelednék
Egy újabb szép csalódás végett,
De félek, hogy az életben már
Több csalódás engem nem érhet.

Ars poétika helyett

Derűsen néz reám az ég,
S én szállnék, szállnék egyre még,
De már a szárnyam is teher,
És visszahúz – a porba ver.

Otromba minden szökkenés:
Az erő és a tűz kevés.
Nem lelkesül már e kebel,
Mely elcsukló sóhajt lehel.

A szív is fájón elszorul:
Itt alkonyul – már alkonyul.
Versek, dalok, öröletek:
El kell búcsúznom tőletek.

Derűsen néz még rám az ég,
De hiába, mert itt a vég.
Isten veletek, szép dalok!
Én meghalok – jaj, meghalok!

A lámpa ég

Álmodjunk még egy nagyszerűt,
Amíg lobog életünk lángja,
Mert jön egy nap és kialszik
Életünk: ez az ócska lámpa.

Színezzék be az álmaink
Szürkére mázolt életünket,
És hozzák még egyszer elénk
A szépséget – e messze tűntet.

Az ég is, mint egy ócska mécs,
Mely kínlódva, kormozva ég:
Fekete felhőket szítál.

A lámpa ég – a lámpa ég...
S az álom és a szürkeség
Megbékélve szívünkre száll.

Egy senki-ember

Haszontalan kis életem
Elgurul, mint egy lehullt tallér.
Kopok, fogyok, mégis mintha
Jobban szorítana a gallér.

Most nővök ki az életből,
Ki mindig meghúzódom jártam;
Kicsi volt az életem, de
Hatalmas leszek a halálban.

Ellenségek, jóbarátok,
Elálmélkodnak rajtam egyszer:
„Nicsak, hogy milyen óriás
Lett ez a kicsi senki-ember!”

Csendesen akartam elmenni

Csendesen akartam elmenni,
De most már késő, nem lehet.
Áldva és átkozódva kísér
A szeretet és gyűlölet.

Dalaimat nem válogattam.
Hangom: áldott és átkozott.
Csak én tudom, hogy gazdag voltam,
Én, szegénységre kárhozott.

Semmim nem volt, és mégis adtam:
Hitet, reményt és éneket,
Hogy könnyebb legyen elviselni
A nyomort és a könnyeket.

A szeretetről énekeltem,
S hogy átokról is szólt dalom,
Csak azok tudják megérteni,
Akiknek sorsuk: fájdalom.

Csendesen akartam elmenni,
De most már késő, nem lehet:
Imádság és átok kíséri
A lelkeket – és művemet!

Üszkös, fekete rom a lelkem

Üszkös, fekete rom a lelkem;
Elszállt a dal s a jajkiáltás.
Nemvolt bűnömért vezekeltem,
És nincsen mégsem megbocsájtás.

Életem fölött pernye szálldos.
(Jaj, a gyásznak sosem lesz vége?!)
Üszkös lelkemből lángok helyett
Kínok csapódnak föl az égre.

Sorsom betelt, és még sincs vége
A bűnnélküli vezeklésnek:
Jaj azoknak, akik sietnek
S azoknak is, akik elkésnek.

Én siettem, mindig siettem,
És mégis mindenről lekéstem.
Tűz után futva tél borult rám,
S a dermesztő tűzben elégtem.

Most már kihunyt, ellobbant bennem
Az utolsó, biztató szikra,
És gyászos, komor sötétséggel
Meredek föl a csillagokra.

Sokat akartam, sokat vártam,
Sokat csatáztam, sokat mertem,
És most fölöttem pernye szálldos.
Üszkös, fekete rom a lelkem.

Aki verseimhez nyúl

Bitang hír ne kapjon föl engem,
Emlékemet se vegye szárnyra
Ha meghaltam, mert sorsom hasznát
Más lesz az, aki zsebre vágja.

Szegény nemzet, hol a poeta
Egy rossz életet végig koplal,
De ha meghal, az alkotását
Fölmagasztalják síppal-dobbal.

Verseket írni nem művészet,
Könnyű dolog költővé lenni.
Csak egyetlen dolog művészet:
Élni, amikor nincs mit enni.

Elődeim is jól megjárták:
Nem hívták őket vidám torra,
S éppen ezért a másvilágon
Fütyülnek most az utókorra.

Hálás, haszonleső zshiványok:
Köszönöm, de ebből nem kérek!
Az én költészetemre ráment
Egy nyomorult, keserves élet.

Aki hozzányúl műveimhez,
Az álmában sem üzleteljen,
Mert átokká lesz az az üzlet
A prózai kalmár kezében.

De az, aki az emlékemnek
Őszinte, tiszta szívvel áldoz:
A művészet szent trónusához,
Az kincseket kell, hogy elvigyen.

Bitang hír ne kapjon föl engem,
S a tisztesség sem engem érjen,
Mert verseimért, dalaimért
Egy büszke szellemé az érdem.

Ezerszer termett gyümölcsöt

Ezerszer termett már gyümölcsöt
Életem tépett lombú fája,
És ezerszer kellett azt látnom,
Hogy behullottak a sárba.

Most csak egy villámcsapást várok,
Mely gyökereim is kitépi,
Legalább szép halálom legyen,
Ha már nem tudtam szépen élni.

Azután jöhetnek a bölcsek
Hozzám, s jöhetnek a bolondok,
Hogy még egyszer megtépázhassák
A sárba hullott büszke lombot.

Ezerszer termett már gyümölcsöt,
S ezer menykő csapkodott rája.
Nem történt semmi. Vége. Ez a
Magyar költők tragédiája.

3.

Dalos búcsúzó

Harcos utódaim

Tintásüvegbe fulladt álmok
Holttesteit melengetem.
Szegények, némák, elhagyottak,
Akárcsak az én életem.

Melengetem sóhajjal, könnyel,
Míg elnyúlnak a papíron.
Olyan furcsák és különösek,
Mégis mind életre hívom.

Folytassák helyettem a harcot,
Ha én már nem bírom tovább.
Ők vigyék végső diadalra
Tépett életem zászlaját!

Dalos búcsúzó

Dallal jöttem, hát dallal búcsúzom
Az élettől – ha eljön az a nap.
Ó, szeressétek majd árváimat;
Dalokból fakadt virágaimat.

Érzem: nem éltem meddő életet,
És amikor végleg elnémulok:
Itt maradnak – hogy énekeljenek –
Azok a szegény, árva dallamok.

Közeleg már a búcsúzás napja,
De nem búsulok, nem szomorkodom:
Egy állomás volt nekem a világ!

– Dallal jöttem, hát dallal búcsúzom.

Felséges pillanat

Ezerháromszáz vers is egy határkő.
Ó, isteni, felséges pillanat,
Mikor homályos szemekkel, becézve
Simogatom hűséges tollamat.

Életem kedves kísérője, társa,
Hogy velem voltál, forrón köszönöm.
Ez istentelen, megveszett világban
Te voltál a hit és az örömöm.

Álljunk meg most egy csodás határkőnél,
Amit mi ketten állítottunk fel,
És hallgassuk meg kedves dalainkat,
Mert minden dal most nekünk énekel.

Aztán menjünk egy asszony trónusához,
Aki ihletet és erőt adott
A munkához, a tethöz, alkotáshoz,
És amiért ő semmit sem kapott.

Ajándékozzuk neki a szívünket,
Mert neked is kell, hogy legyen szíved,
Különben hogy is írhattam volna meg
Egyetlen szívvel ennyi éneket?!

Ezerháromszáz vers, egy toll s egy asszony
Együtt ünnepel, együtt jubilál
A lelkemben, s nem tépheti ki onnan
Sem az idő, sem isten, sem halál!

Üzletzárás

Jó volna becsukni a boltot.
Unalmas üzlet már az élet.
Későre jár, és a szívembe
Beleszúrnak a neonfények.

Merengek az ajtóban állva;
Nem változik az utca képe:
Nők, férfiak, autók – mint mindig,
És nem tudom itt hagyni mégse’.

Várok. Tán egy késői vendég
Kíváncsi lesz a portékámra,
De nem jön hozzám senki, senki,
Hiába van ajtóm kitarva.

Pedig sok minden akad nálam:
Könnyes, sóhajos, cifra korsók,
Tömjénfüstölős csalódások
És mosolyból ácsolt koporsók.

Magasztos emberi érzések,
Vágyak, amik az édig érnek,
És soha nem álmodott álmok,
Amik egy életen kísérnek.

De hát kinek is kellenének
Ezek az avult ócskaságok?
Jó éjtszakát, dámák, legények!
Én nem várok tovább! Bezárom!

A neonfényes éjszakában
Egy roló gördül – dübörögve.
Ki fogja észrevenni, mikor
Bezárom a boltot – örökre?

Tudom, hogy vagy

Láthatatlan, hatalmas senki,
Keményen sújt le ostorod.
Hiába akarlak tagadni:
Hiszem, hogy vagy, mint én vagyok.

Érezlek, földöntúli felség,
Amerre járok, mindenütt
Kegyetlenséged és jóságod
Hideg fénye arcomra süt.

Benne feszülsz a levegőben,
Betöltesz időt, űrt, teret,
És kézen fogva vezetgeted
Millió és millió gyermeked.

Téged hirdet az égen s földön
Minden porszem, minden atom...
És én is meghajlok előtted,
Bár titkaidat kutatom.

Tudom, hogy vagy, és mint a végzet,
Őrködöl a világ felett,
És mégis hiába kereslek,
Mert nem talállak tégedet.

Mintha szárnyaim nőttek volna

Mintha szárnyaim nőttek volna:
Világok fölött repülök.
Pedig nem igaz. A valóság,
Hogy mindig egyhelyben ülök.

Mintha szárnyaim nőttek volna:
Alattam völgyek és hegyek,
S mint a hangyák, oly távoliak,
Oly kicsinyek az emberek.

Oly jelentéktelenek, mintha
Egyik sem lenne rokonom,
S ha akarom, egy szárnycsapással
Mind, mind halálra morzsolom.

Mintha szárnyaim nőttek volna,
Oly testtelen, könnyű vagyok,
Hogy egy erősebb sóhajtástól
Köddé, felhővé változok.

Mintha szárnyaim nőttek volna:
Egyre közelebb lesz a menny,
És többé nem érhet el engem
A földi sár és földi szenny!

Mintha szárnyaim nőttek volna:
A csillagok közt repülök.
Pedig nem igaz! A valóság,
Hogy a semmibe merülök...

Te küldtél harcba

Uram, te küldtél harcba engem;
Én csendre és békére vágytam.
Te vagy az ok! Te ösztönöztél,
Hogy harci ösvényekre hágtam.

A jónak s rossznak eszközéül
Te teremtetél minden előtt,
S a hús és vérből gyúrt anyagnak
Te adtál lelket, mint kísérőt.

Az én lelkem, az én kísérőm
Sokszor megcsalt, kigúnyolt téged.
Én nem ismerem. Félek tőle.
Ideje volna visszakérned.

Parancsaidat nem tudom már
Végrehajtani és követni.
Nyilazzál le, mert ez a lélek
Már téged akar megkövezni.

Uram, te küldtél harcba engem,
De a lelkem ellened fordult.
Bocsáss meg! Nem tehetek róla,
Hogy poharam megtelt – s kicsordult.

Vízió

Néha valaki megpendít egy húrt,
És felénk bűg egy elfelejtett dallam.
Néha valami a szívünkbe szúr,
S úgy érezzük, hogy menthetetlen baj van.

Színes pillangók repülnek elénk:
Régen álmodott, kedves álmot látunk.
A levegőbe belemarkolunk,
És megbicsaklik, összezsugorodik lábunk.

A pillangóraj szürke ködbe vész,
S mi dermedten nézünk a messzeségbe.
Halk pattanással elszakad egy húr,
És vége, vége! Jaj, mindennek vége!

Másokban éltem

Hiszem, vallom, hogy az élet kegyetlen,
Mert galád módon kijátszott velem,
Még keveset sem juttatott a jóból,
És csalódást is szűken mért nekem.

Úgy éldegéltem mások sorsát nézve;
A szívem mások örömén hevült.
Én szomorkodtam, búsultam, és sírtam,
Ha mások sorsa balul sikerült.

Nem magam miatt: másokért csalódtam,
És másoké volt az én örömöm,
És mégis ezt a cudar fonáságot
Hibbant sorsomnak százszor köszönöm.

Egy életemet száz alakban élve,
Vártam a biztos, egyetlen halált,
De attól tartok, eltévedt a jámbor,
S azért van az, hogy még meg nem talált.

Volt

Volt nekem egy nagy-nagy hitem,
És volt nekem egy szép dalom.
Volt egy imám is: Istenem,
Segíts! Segíts a magyaron!

Volt – mint a mesékben régen –,
Volt bennem dacos magyar hit.
Most már nem hiszek. Mit tehet,
Ki elveszíti álmait?

Nem hiszek mesét, igazat.
(Az én életem ősre jár.)
Ne mondja senki, senki sem,
Hogy itt a tavasz, itt a nyár.

Már réges-régen nincs dalom,
És réges-régen nincs hitem,
Mert nem segít a magyaron
Sem az Isten, sem senki sem.

Kibékültem mindenkivel

Kibékültem mindenkivel,
Hiszen haragra nem volt ok,
De önmagammal megegyezni
És kibékülni nem tudok.

Gigászi harcok dúlnak bennem:
Gyötrődve pusztítom magam,
S nem hiszem el, nem veszem észre,
Hogy körülöttem béke van.

Hiába mesél békességről
Nekem bármilyen náció,
Mikor lelkemben minden percben
Pusztít a detonáció.

Halottakat hordoz a szívem
És vérző sebesülteket.
Szomorú balladának látom
Az erőszakos életet.

Kibékültem már mindenkivel,
A lelkem mégis szomorú,
Mert bennem tombol, emészt, pusztít
Egy láthatatlan háború.

Legyek az, aki voltam

Még egyszer felöltöm a díszem,
Mint valamelyik póri őszám.
Felöltöm az aláatomat;
A gyengék előtt meghajlok,
És felöltöm dacoló gőgöm.

Az erősek és büszkék előtt
Nem tudok soha meghajolni.
Embervoltomnak ékessége,
Az életemnek büszkesége!
És az élet: egy díszes holmi.

Búcsúzás előtt még felöltöm
Aláatom és büszkeségem.
Legyek még egyszer: ami vagyok,
És akkor is, mikor meghalok,
Legyek az, aki voltam régen.

Láthatatlan kút

Egy láthatatlan kutat ástam;
Egy feneketlen, mély kutat,
De ijedten nézek a mélybe,
Mert torz a kép, amit mutat.

Egy életet áldoztam rája,
És siettem, hogy kész legyen,
És most borzongva tűnődöm el
A fölverődő fényeken.

A mélyben, ott egy más világ van,
Egy ismeretlen új világ.
Én alkottam, de félek tőle,
És bezárom a kapuját.

Be kell temetnem azt a kutat.
Beledobálom mindenem:
Ne lássa senki azt, hogy mire
Pazaroltam az életem.

Kárhozottak

Úgy kárhozik el minden ember,
Ahogy én fogok elkárhozni,
Én csak annyival leszek másabb,
Hogy szépeket tudtam dalolni.

Szent kárhozás, ha a pokolból
(Mert pokol ez a földi élet.)
Beleszóródunk a semmibe,
És porrá morzsol az enyészet.

De volt üdve a földi kinnak,
Ha jutott néhány csókos óra,
És kecsegtető, hazug álom,
Ami nem válhatott valóra.

Jaj, mindenkinek volt egy csókja,
És mindenkinek volt egy álma.
Jaj, csak ne kéne, és ne tudna
Senki sem emlékezni rája.

Jaj, csak ne kéne elkárhozni,
Jaj, csak ne kéne emlékezni!
De emlékezünk, emlékezünk,
Ha üt az óra, ha el kell menni.

Ne tiltsatok

Ne tiltsatok a versírástól!
Ó, kellenek a rigmusok!
A némaság, a csend: elpusztít,
Megöl, ha nem dalolhatok.

Hogy fejem zúg: nem fáj szívemnek.
De mert fáj és sajog szívem,
Ez okozza az én bajomat,
És ezért zúg az én fejem.

Több mint egy éve tart e zúgás,
S a szívem is azóta fáj.
Azóta hajlong vigyorogva
Előttem egy csontváz-lakáj.

Zúgó fejemnek és szívemnek
Ritmusára verselgetek.
Hiába hajlong és tessékel
Az a lakáj... Még nem megyek!

(1950)

Nem érdemes semmit siratni

Nem érdemes semmit siratni,
Mert legdrágább kincsünk: a könnyünk,
S a sok siratnivalók után
Mi lesz, ha ez is elszáll tőlünk?

Az élet sokszor keveset ad,
És sokszor túl sokat tud adni,
De akár szépség, akár jószág:
Nem érdemes semmit siratni.

Vigyázni kell, és el kell tenni
A végső napokra a könnyet,
Mert egyedül csak ez van, ami
Minden üres lelket betölthet.

Az emberi sors túl kegyetlen;
Sok kint tud a nyakunkba varrni,
És mégis, mégis úgy érzem, hogy
Nem érdemes semmit siratni!

Elrongyolódott álmok

Ti is elrongyolódtok egyszer,
Én nagyratörő álmaim;
Foszlánnyá tépve fönnakadtok
Az évek tüskés ágain.

Miként az élet rongyolódik,
Úgy rongyolódtok el ti is;
Foszlányokká mar és tép mindent
A láthatatlan, sok tövis.

Vérezni fogtok, balga álmok,
És nem tudjátok meg soha,
Hogy azért kellett véreznetek,
Mert minden álom ostoba.

Csak vérezzetek, pusztuljatok,
És ne törődjete velem,
Hiszen egy véres, rongyos álom
Volt az én egész életem!

Magyarázat

A lélek – mint egy hófehér papír –
Tiszta. Amíg egy kéz rája nem ír
Setét, rejtélyes ákombákomot,
Melynek értelmét föl nem foghatod.

Tudd meg: az ember két lélekkel él.
Az egyik csügged, a másik remél,
S e két lélek közt vergődik a test,
Mert nem tudod, hogy melyiket kövesd.

De ha megszólal egy mennyei hang,
Mint angyaloktól zendített harang:
Nyugalom szállja meg a szívedet,
És fölismered igaz lelkedet.

Aranyos betűk ragyognak azon
Az igazi, fehér papírlapon,
S ha az Úr olvassa e szöveget:
Minden bűntől föloldoz tégedet.

Nem először fogom reád

Te voltál az elindítóm,
Amikor már-már összerogytam;
Te voltál a bujtogatóm,
Hogy annyi éneket daloltam.

Nem először fogom reád
Azt, hogy te ösztönöztél dalra,
S hogy ezek a kedves dalok
Általad jutnak diadalra.

Miattad van, hogy az úton
Többé már nem tudok megállni,
S hogy dalos, énekes szívem
Még új csodát akar találni.

Te voltál az elindítóm,
És most azért gyötrődöm, félek,
Hogy jaj, el talál tévedni
E messzire röppenő lélek.

Egy-két meleg hang

Most, amikor már tudjuk azt,
Hogy az életben minden: semmi.
Szabad-e hozzád, asszonyom,
Még néhány nótát énekelni?

Egy-két meleg hang több talán,
Mint az életben minden tettem,
Mert akkor voltam csak boldog,
Amikor néked énekeltem.

Maradt még néhány énekem,
Amik szívedhez lettek szánva.
Hadd zengjem el, mert azután
Mennem kell innen nemsokára.

Nem írok többé

Minek gyötrődni, mikor annyi
Széppel van a világ tele?
Az alkotó másokért szenved,
És másoké az élete.

Festmények, szobrok, prózák, versek
Gyönyörködtetik a szemet.
Szívet és lelket nemesítve
Megszépítik az életet.

Hogy mit szenvedett alkotójuk,
Az senkinek sem legyen gond,
Hiszen a halandók szemében
A művész nem más, mint bolond.

Minek gyötrődni? Én sem írok
Többé nótát és verseket.
Nem, nem írok – csak fejezzem be
Ezt a szálnalmas életet.

Hangulatok

Prológus

Talán a szépet szebbnek látom
S a csúnyát, csúnyábbnak, mint más.
Ívelőbb az én szárnyalásom,
S irtóztatóbb a zuhanás...
De ki is törődne velem?
Ki gondja az, hogy miként élem
Az én szétzilált életem...?

1. Az Élethez

Élet: te szép, megfoghatatlan,
Nyüzsgő, végtelen őserő:
Úgy csodálom ünnepi arcod,
Mint minden földi szenvedő.
Halálba ringató sírással
Én most beléd temetkezem,
Hatalmas Élet. Ó, erősítsd
Az én gyöngye kis életem!

Győzelmi zászlók selyme lebben
Fölötted és fényglória,
Mert egy kicsit te vagy az isten,
És te vagy a pokol fia.
Fogadd rajongó hódolásom,
Te szívtelen, süket szobor,

– És kőszemeiddel ne lásd azt,
Hogy sok kis élet haldokol.

2. Az Asszonyomhoz

...És ez talán már nem is élet.
A pusztulás nótáját zengjük.
Az élet késve ébresztgetett,
És egymást megkésve szeretjük.

Ez már a legutolsó ünnep,
Pirosbetűs csókkal és dallal,
Mert alkonyul, s úgy jön az alkony,
Hogy ránk nem is köszöntött hajnal.

(Kegyetlenek vagyunk egymáshoz
Ezen a végső ünnepen,
Hiába fogom a kezedet,
S hiába fogod a kezem.)

...Hazugság, mikor azt mondjuk: „örökké”,
Mert egy kegyetlen perc mindent megöl.
Siessünk mégis, és vegyük ki részünk
Az életből:

e hitvány semmiből!

Várjatok még

Várjatok még! Olcsó a bőrom.
Nem kell oly mohón lesni rája.
Mért akartok élve megnyúzni?
Itt hagyom úgyis – nemsokára.

Mikor a szív tüze kialszik,
És a lélek is csupasz, póre,
Higgyétek el, hogy nem ér semmit
Annak az embernek a bőre.

Várjatok még! A lelkem alján
Egy kis könny van... Azt még kiöntöm,
És azután – ti éhes férgek –
Reátok testálom a bőrom.

Színészkedünk

Színészkedünk, ha üdvözöljük egymást;
Színészkedünk, amikor szeretünk;
Színészkedünk, ha könny hull szemeinkből,
És akkor is, amikor nevetünk.

A szív bolond játékot űz a vérrel,
És a kéz is – amikor simogat –
Éles karmait akarja titkolni,
S talán egy kedves álmot fojtogat.

Mindenkiben ott van az ősi vadság,
Hiába rejti szelídség, közöny.
Mindent megcáfol az örök igazság,
Hogy a színlelés győz az ösztönön.

A nő és férfi csókja is csak kényszer;
Hazug álmom s dühödt ébredés.
A hallgatás, a szó, a tett, az érzés
És az egész élet: színészkedés.

De amikor bevégeződik a játék,
És egy utolsó pózzal meghalunk,
Nem színészkedünk, nem komédiázunk:
A koporsókban őszinték vagyunk.

Hazátlan emlékek

A végtelenből nézek vissza rátok,
Semmivé törpült, bús emlékeim.
Szívem bezárva. Nincs többé hazátok,
S nekem is bénák álomszárnyaim.

Messze vagyok – most utolsót röptem.
Nincs vágyam, célom és nincs több utam.
Aki csapongva a magasba szárnyal,
Az egy napon a mélységbe zuhan.

Emlékeim: korcs élet-semmiségek,
A mélységben, ott lenn vigyázzatok,
Mert szörnyűséges lesz az én esésem,
S ha nem vigyáztok, rátok zuhanok.

A végtelenből nézek vissza rátok,
Hazátlanná vált, bús emlékeim,
Mert messze vitt a rendelés, az átok
Csapongó álmok vérző szárnyain.

Nem mondom többé

Nem mondom többé senkinek,
Mit érzek, ha a szél zizeg,
Mikor az őszi ágakon
A hervadást csodálhatom,
És hogy a szívem megremeg,
Ha a sárguló levelek
Figyelmeztetnek: őszre jár,
S a nyárnak vége már.

Nem mondom többé senkinek,
Hogy szerettelek tégedet,
S hogy te voltál az angyalom,
És te is szerettél nagyon.
Mert az álom is véget ér,
És mint a hulló falevél,
Eltűnnek a forró szívek.
– Nem mondom senkinek.

Nem mondom többé senkinek,
Hogy meguntam az életet.
Nem mondok sem rosszat, sem jót,
Sem köszöntőt, sem búcsúzót.
Hogy mit érzek, mit gondolok,
Örülök-e, vagy búsulok:
Ha megbékélt halott leszek,
Nem mondom senkinek.

Költősors

Be furcsa sors költőnek lenni.
E kegyet nem kértem a sorstól,
De az élet másképpen zajlik,
S más, amit az ember kigondol.

Hogy gyűlölnék, s fújnak rám itten
A lélektelen bárgyúk, maflák;
Akik szépséget nem ismernek
És mammon isten talpát nyalják.

Sok okuk van a gyűlöletre,
Mert aljas önzésüket látom,
És ők is látják kincseimet:
Rossz szívemet és rossz kabátom.

Be furcsa sors a költő sorsa:
Remények nélkül is remélni;
Aki nem úr, és nem is szolga,
S csak halála után kezd élni.

Ha megvénülünk

Kihullanak a térből és időből
Kedveseink és ellenségeink.
Az ember vénül, és azt vesszük észre
Egy napon, hogy már senki sincs velünk.

Keresgélünk egy elveszett világot,
Mert az új világ nyers és idegen,
És szemeinkből néma könny szivárogo,
Ha merengünk a kihűlt szíveken.

Ha megvénülünk: társtalan a lelkünk,
Útba vagyunk, és senki sem szeret,
S nem marad más, csak egyetlen reményünk,
Hogy meggyógyít a sír minden sebet.

Hová lett a szerelem?

Virágok! Illatos virágok,
Fák, bokrok, rétek, madarak:
Áruljátok el, mondjátok meg,
Hová lesznek a szép nyarak?

A legszebb, legédesebb tavasz
Hová tűnt el? Most merre jár?
Hol mond mesét a boldogságról
Millió bohó kismadár?

Hová tűnt el a csók varázsa,
Hol van a régi ölelés?
Miért múlik el minden, minden?
Mért marad meg a szenvedés?

Virágok! Illatos virágok,
Áruljátok el énnekem:
Hová tűntek az édes álmok,
És hová tűnt a szerelem?

Békét, békét!

Békét, békét! A földi dolgok
Fölött egy átok ül:
Mi lesz, mi lesz, ha holnap újra
A bombahang füttyül?

Mi lesz, mi lesz, ha holnap újra
Házfalak omlanak?
Mikor szívünkben békét vágyó
Érzések ringanak.

Mikor szívünkben békét vágyó,
Mély érzést hordozunk:
A hazáért és szabadságért
Mindent feláldozunk!

A hazáért és szabadságért,
Míg lesz magyar kebel,
Meghalunk, de a rabbilincset
Mégsem fogadjuk el!

Békét, békét és szabadságot!
Bármi is lesz a bér:
Megvédelmezzük jogainkat,
Hulljon bár újra vér.

Egy furcsa ember

Engem nem lehet kiismerni,
Mert másképpen tudok szeretni;
Más a mosolyom, más a könnyem,
Más érzések vajúdnak bennem,
És másképp hallgatok,
Mint a többi kínlódó ember.

Nekem másképpen zúg a tenger,
És másképpen dalol a szél.
Ha lehullik egy falevél,
Azt is más érzésekkel nézem.
És a halált is úgy becézem,
Mint egy farsangi maskarát.

Nincsen egy őszinte barát,
Aki egy kicsit velem élne,
És úgy, mint én: nézne, beszélne,
Vagy hullajtana könnyeit.

Sem ég, sem pokol nem segít
Azon, hogy életem így élem,
S hogy ilyen különös a vérem,

S hogy csak por és hamu leszek...

Bújnék az emberek elől

Bújnék az emberek elől,
Elrejténém magam.
A kedvesemmel lennék csak,
S az Istennel – ha van.

Kérlek titeket, emberek:
Ne nézzetek felém.
Az én életem: vérrel írt,
Szomorú költemény.

Ne bántsátok a rongyaim
És vergődő szívem.
Nincsen nekem már semmim sem,
Csak egy hű kedvesem.

Hagyjatok még néhány éjjelt
Csendben virrasztani.
Nem akartam, s nem akarok
Senkit sem bántani.

Bújnék az emberek elől,
Bújnék, de nem lehet...
– És idő előtt megölik
Haldokló szívemet.

Birkózás

Keményen birkóztam. A sorsom
És életem békét nem tűrt,
De előlről kezdtem, ha a két
Kemény ellenfelem legyűrt.

A sebeket észre sem veszem:
Izgalmas minden pillanat,
Mikor a nagy tusakodásban
Véresre zúzom magamat.

Csalárd barátok, asszony, testvér
És ismeretlen idegen
Könyörtelenül gázoltak át
Jámbor, hiszékeny szívemen.

Már nem fáj semmi. Boldog vagyok,
Hogy mindent megbocsáthatok,
Mikor a végső, nagy tusában
Örökre alul maradok.

Fáradt titán

Mint két malomkő, úgy morzsolt az élet;
Kegyetlenül zúzta csontjaimat
És nyelte, nyelte – mohón nyelte vérem
Az örökké éhes malom-garat.

Büszke mellemnek szuronyok feszültek,
Fejem fölött dühöngött a vihar,
És én a zivatarban némán álltam
Napsugaras lelkem álmaival.

A hegyek alján kövek gördültek rám,
S a hegytetőről én zuhantam le
Dacos homlokkal döngetve a földet,
S csak az álmaim jaidultak bele.

Kemény tusákban rongyolódott lelkem,
És fáradt testem pihenni akar.
Felém ragyognak földöntúli fények,
És én végtelen messzeségbe nézek:
Ahol nincsen harc és nincsen vihar.

Utolsó szeretésem

Hagyjatok! Én már csak magamat
Akarom még kicsit szeretni,
És azután fáradt valómat
Siratás nélkül eltemetni.

Annyi könny hullott szemeimből,
Hogy elborított forró árja,
Míg életem halálvárás volt;
Az elmúlás szimfóniája.

Elbuktam a nagy szeretésben,
Mert mindig másokat szerettem.
Nagy bukás volt az én bukásom,
S a szívem nagyon megütöttem.

Halódó szívem hunyó lángját
Utolsó szeretésre szánom,
Mielőtt kimondom a végsőt:
„Elég volt! Többé nem csatázom!”

Megtépett, szomorú magamat
Csak most, jaj, csak most vettem észre:
Amikor már alig van időm
Az utolsó, nagy szeretésre.

Maradt még egy-két bús könnycseppem
S egy kesernyés kis nevetésem.
Ez lesz az utolsó nagy mámor,
És az utolsó szeretésem!

Valaki jön mögöttem

Nem én vagyok. Más tette mindazt,
Amit az életben csináltam.
Mögöttem jön. Futok előle,
De ő mindenütt jön utánam.

Nem én szerettem: ő szeretett.
Hamis, gonosz: ő volt helyettem.
Az ő könnye hullt, mikor sírtam,
S ő nevetett, mikor nevettem.

Dölyfösen, büszkén lép nyomomban.
A lihegését hallom, érzem.
Ő a bátor. Én gyáva vagyok,
És félve üt a szívverésem.

Ha egyszer örökre megállok;
Ha örökre pihenni térek,
Az a hatalmas, büszke szellem
– A végtelenben – tovább lépked.

Mit tettem?

Mit tettem, ó, hogy annyi kínos órán,
Álmatlan éjben rímeket faragtam?
Segítettem-e szűk odúk lakóján
És magamon, míg másokat sirattam?

Száz és száz verset firkálgattam össze
Zúgó fejjel és lázaktól kirázva,
De minden szavam be lett börtönözve,
És önmagamnak lettem néma vádja.

Mit tettem, ó, hogy annyi kínos éjen
Égettem magam önmagam tüzében,
Papírra vetve a gondolatot?

Lesz-e majd, aki szívébe fogadja
Verseimet? Vagy gúnyosan azt mondja:
„Költő volt ez, csak írni nem tudott.”

Nem érdemes dalolni

Kiról szóljon az utolsó dal?
Itt már nem érdemes dalolni.
A szerelem, csók, harc és béke
Az embereknek nyugós holmi.

Ha fakad még dal a szívekből,
Azt már hangtalanul sóhajtom
Közömbös szívű embereknek.
Kéért is zengene a lantom?

Akik ma még ütnek engem

Akik ma engem ütnek, vágnak:
Holnap már ünnepelni fognak,
S a sírból is kiráncigálnak.

Buta, hetyke, bunkós legények
Szívéhez ma még nem férközhet
A szabadító magyar ének.

Ködökben járó, bamba árnyak
A szépségeket eltiporják,
S minden virágot megzabálnak,

De zeng a lélek muzsikája,
S én hiszem azt, hogy minden szívhez
Az utat mégis megtalálja,

S akik ma engem ütnek, vágnak:
Holnap már ünnepelni fognak,
S a sírból is kiráncigálnak...

Epilógus

Jobb és különb akartam lenni,
Mint más ember. De nincs jogom
Sem szeretni sem vezekelni,
Csak tűnődni a sorsomon.

Ha asszony jött, megcsalt galádul,
S a csók mérge felmarta szám.
Ha kínok kínja tépte lelkem:
Mosolyogva néztek reám.

Arany boromba üröm cseppent,
Vérembe méreg és iszony.
Életem egy örökös Nem volt,
S halálom túl várt a Bizony.

Mosolyom a könnyek megölték,
Ifjúságom is elszakadt,
S a jelenem fáradtan ballag
A napsugaras fák alatt.

...Jobb és különb akartam lenni,
Mint aki kacag és szeret,
De valahol elveszett minden,
És most már késő – nem lehet!

Isten veletek

A szívem egyre halkabban dalol,
Lassan kihullik kezemből a toll.
Elpattan bennem egy picike húr:
Jön a Halál, a rettentő nagy úr.
Nagy gőgösen jön. Halkan lépeget.
Asszonyok, lányok: Isten veletek!

Mennek az évek, elhagy az erőm;
Őrli az élet csontom és velőm.
Fáradtan kullog nyomában a múlt.
Tegnap csillag is mára lehullt.
Bolond poéta: itt mit keresek?
Csillagok, fények: Isten veletek!

Bús szelek sírnak tarolt réteken.
Tél dere csillan az ősze fejeken.
Nincs édes illat, nincs több virág!
Fáznak a lelkek és fáznak a fák.
Hiába várok egy kis meleget,
Virágok, álmok: Isten veletek!

...Halk lépésekkel ballag a nagy úr.
Millió szívben millió kis húr
Halálsikollyal pattan és szakad!
Csend! Néma csend! Most sírni nem szabad!
A sok vén legény búsan integet:
Asszonyok, csókok: Isten veletek!

A szerzőről

Csikós István Attila, a versíró – ahogy költő helyett hivatkozott magára – 1912. augusztus 2-án született Miskolcon. Édesapja Csikós József (1888-?), hortobágyi csikós, majd péksegéd, később pék; édesanyja Meskó Anna (1890-?) cseléd, majd háztartásbeli. Két testvére lehetett: egy nővére és egy három hónaposan elhalálozott húga. A kis Attila édesanyja korán meghalt, ezután az apjával felköltöztek Budapestre, Angyal-

földre. József újraházasodott, elvett egy sváb asszonyt, akivel három gyermeket nemzettek: Bendegúzt, Ménrótot és Gertrúdot. A legendárium szerint egy cigányasszony megjósolta a mostohaanyának, hogy a kis Attila, „Tilike” nem éri meg a tíz éves kort. Nem tudni, hogy a jóslat büvkörében történt-e, de annyi bizonyos, hogy a fiút ezután jelentősen elhanyagolták. Attila az elemi és polgári iskola befejezése után 1929-ben tanoncként elszegődött Bodor Lajos drogista üzletébe. A patika fölött lakott, és munka mellett elvégezte a Székesfővárosi Drogista Szakiskola képzését, ahol 1932-ben drogista segédi oklevelet szerzett. Ez idő alatt a 208. sz. Szent László cserkészcsapat tagja volt. Első verseit a *Miskolci Reggeli Hírlap* és a *Magyar Cserkész* folyóiratban jelentette meg 1928-32 között.

1933-ban otthagyta a drogista segédi munkáját, és több rövid állás után 1934 októberében – annak ellenére, hogy bal veséjét nem sokkal előtte kivették – megkezdte katonai szolgálátát a 4. honvéd gyalogezredben, amit 1936 szeptemberében felcser tize-

desként be is fejezett. Ezután rövidebb állásai voltak a fémiparban – ráadásul újra behívták katonának 1938 szeptember-december között –, míg végül 1939 januárjában meg nem találta a helyét a Fővárosi Gázműveknél laboránsként. Nyolc év együtt járás után 1938-ban feleségül vette Halmai (Hán) Magdolnát (1910-1990), akivel két fiúk született: Attila Ferenc (1940-) és Béla (1943-1992).

1938 és 1942 között több alkalommal behívták a seregbe pár hónapos szolgálatra. A frontra '42 októbere és '43 májusa között vezényelték. A háború alatt néhány versét leköszölte a *Függetlenség* c. propagandalap. 1943-ban *Donmenti dalok* címen kiadott egy kötetet a háború alatt írt verseiből. A 2. Magyar Hadsereg tragédiájakor ő is a Don-kanyarnál harcolt. A századából mindössze ketten maradtak életben. 1945 január elsején, Budapest ostromakor hadifogságba került, és a Kaszpi-tenger partjánál lévő 379. mahacskalai fogolytáborba vitték, ahonnan két és fél év múlva, 1947 július elsején térhetett haza.

Csikós visszatért az Óbudai Gázgyárba, ahol előbb laboránsként, majd segédművezetőként, később művezetőként dolgozott. 1953-ban gőzkazánfűtő, '54-ben gőzgépkezelő, '60-ban víz- és csatornamű kezelő képesítést szerzett. A Gázgyárból ment aztán nyugdíjba 1972-ben, bár egészen a haláláig még ezután is folytatta a munkát. A '60-as években a gyár saját folyóiratában, a *Gázláng – A munka vörös zászló érdemrenddel kitüntetett Fővárosi Gázművek ipari lapja*. c. újságban jelentette meg verseit, legtöbbször „Vox Humana” jelige alatt.

Az ital és a nők iránti vonzalma megterhelte Csikós kapcsolatait. A hadifogság utáni kicsapongó életvitele miatt 1952-ben elvált tőle a felesége. '54-ben elvette a nála 22 évvel idősebb özvegyasszonyt, Miriovszky Annát (1890-1976). A gyár dolgozóiként a Gázgyári lakótelepen éltek. 22 év házasság után Anna 1976-ban elhunyt, két évre rá Attila harmadjára is megnősült: elvett egy nyugdíjas klubban megismert idős kiskunhalasi nőt,

Ternyák Erzsébetet (?-?). Több, inkább drámainak szánt öngyilkossági kísérlet után egy veszekedés alkalmával sósavat ivott, sérüléseibe 1983. szeptember 1-jén belehalt. A Farkasréti temetőben lett eltemetve, de hamvait 2002-ben áthelyezték a Tolnai temetőbe.

Közel 1600 versen kívül öt színdarabot, egy elbeszélő költeményt, számos dalszöveget is írt. Egyetlen kiadott kötete mellett 48 írása dokumentáltan megjelent valamely folyóiratban. Néhány költeményét rendezvényeken is elszavalták. Munkái nagy részét saját maga számára kötetekbe rendezte, de életműve mindeddig nem került kiadásra.

Tartalom

Előszó a sorozathoz	5
Vándorbot.....	13
Győztél, Élet.....	81
Dalos búcsúzó	149
A szerzőről.....	195

Versmutató

A lámpa ég.....	142
A nyár kegyetlen	107
A Pán aludni tér.....	124
A tüzek hunynak.....	28
Adj erőt.....	42
Aki verseimhez nyúl.....	146
Akik ma még ütnek engem	191
Álarc nélkül.....	98
Alázatos imádság	130
Álomszekér.....	37
Ars poétika helyett.....	141
Az élőket kell sajnálni	105
Az írógép zenél	119
Az voltam én.....	91
Becézgetek egy gondolatot.....	58
Békét, békét!.....	182
Beteg csókok	21
Birkózás.....	185
Boldog lesz az	74
Bújnék az emberek előtt.....	184
Csak a tavasz	132
Csak azt ne kellene itt hagyni.....	71
Csak én megyek	96
Csendes gondolatok.....	85
Csendesen akartam elmenni	144
Csomagold az útravalót.....	47
Csökken az íram	127
Csömör.....	97
Dalok végén	78
Dalos búcsúzó.....	152
De árvák lennénk.....	41
Egy furcsa ember.....	183
Egy régi utcában	88
Egy senki-ember.....	143
Egy-két meleg hang.....	171

Egyre lassabban futok.....	95
Egyszerűen	32
Életünkre köd borul.....	51
Elrongyolódott álmok.....	168
Epilógus	192
Érdemem	94
Ezerszer termett gyümölcsöt.....	148
Fantomoknak dalolok.....	62
Fáradt titán	186
Felejteti akarok.....	67
Felséges pillanat	153
Fényt és meleget	137
Finálé	79
Fizess, nyomorult Élet.....	84
Futhattok, évek	66
Győztél, Élet	115
Ha a Kaszás vígan felém int.....	34
Ha elűznél magadtól	61
Ha időnk lejárt	70
Ha köddé válunk.....	43
Ha meghalok	104
Ha megvénülünk.....	180
Ha te akarod	52
Hagyaték	101
Halott vidék.....	128
Hangulatok	173
Harcos utódaim	151
Hazámhoz és Asszonyomhoz	63
Hazátlan emlékek	177
Hiába várt egy asszony	90
Hófehér paripák.....	40
Hol találjuk meg az irgalmat?.....	133
Hová lett a szerelem?	181
Hozzád szól ez a vers is.....	57
Isten veletek	193
Itt beteg minden	25
Jöjjetek ünnepi menetben.....	36
Jön egy nap.....	109

Jönni fog egy olyan tavasz.....	135
Kár volna	100
Karácsony előtt.....	131
Kárhozottak	165
„Kelj föl és járj!”	138
Kérdések	38
Késő.....	102
Két áldott karod.....	45
Kibékültem mindenkivel	162
Kis csellengés az élet.....	93
Költősors	179
Könnyű lélekkel énekeltem.....	92
Könyörülj rajtam, fáradt hangú ősz.....	126
Közeledek a temetőhöz.....	117
Láthatatlan akácvirágok	30
Láthatatlan kút	164
Legyek az, aki voltam.....	163
Ma kell ölelni.....	35
Ma szomorú vagyok.....	89
Magyarázat.....	169
Másokban éltem.....	160
Még egy kérdés.....	54
Még egy nagyszerű csodát várok.....	77
Még zeng a húr	16
Megállt az idő.....	111
Mégiscsak az lesz a vége.....	31
Menekülök.....	125
Menni kell	75
Mikor a nagy csend szétterül	118
Mikor az ember negyvenéves	23
Mindenki jó lesz.....	110
Míntha szárnyaim nőttek volna.....	157
Mit tettem?.....	189
Mitől féljek?	122
Most kell búcsúzni?.....	39
Nagy csata végén	22
Nagy gond	73
Ne tiltsatok	166

Nem először fogom reád	170
Nem érdemes dalolni.....	190
Nem érdemes semmit siratni.....	167
Nem halok meg	53
Nem írok többé	172
Nem kell aggódnod.....	64
Nem mondom többé	178
Nem tudjuk még.....	76
Nincs asszonycsók	48
Öreg vaskút	86
Őrizd meg az álmainkat.....	29
Őszi csóktól csókolt szívvel.....	120
Őszi zsoltár.....	129
Percek helyett évek.....	26
Régi bánatok utcáin.....	19
Rendet teremtek.....	103
Rokkant lant	123
Siess, Élet.....	99
Sok szépet hazudtam	46
Sorakozzatok, gondolatok.....	83
Süllyedő hajó	27
Szálljatok, emlékek	18
Szép álmom lesz	50
Szétzilált életem	112
Színészkedünk.....	176
Szóljatok, csókra hívó kürtök	60
Szörnyű reggel.....	68
Takarodó.....	116
Talán nem is éltem	59
Tavaszi fények.....	134
Te küldtél harcba	158
Többé nem beszélek	139
Töprengés	24
Tört szárnnyal is	20
Tudom, hogy vagy	156
Új dal a régi asztalkáról.....	17
Utánad senki nem jöhet.....	49
Utolér az Isten.....	106

Utolsó ajándék	72
Utolsó csalódás	140
Utolsó menyasszony	114
Utolsó szeretésem	187
Utolsó találka.....	108
Üszkös, fekete rom a lelkem.....	145
Üzletzárás.....	154
Valaki jön mögöttem	188
Vándorbot	15
Várjatok még.....	175
Vásár.....	113
Végtelen életem.....	56
Vergődő hattyú.....	136
Vigasztaló csók	33
Vízió	159
Volt.....	161
Zavard el azt a rémet	44